

Regionalekonomiska effekter av fritidsfiske och fisketurism efter lax och havsöring i Mörrumsån och Byskeälven

Förord

Denna rapport har tagits fram inom Jordbruksverkets satsning för framtagande av kunskapsunderlag om besöksnäringen på landsbygden. Rapporten har även en koppling till genomförandet av åtgärd 15, fritidsfiskets och fisketurismens omfattning och samhälls-ekonomiska effekter, i handlingsplanen för utveckling av svenskt fritidsfiske och fisketurism, 2021–2026.

Kartläggningen har genomförts av Luleå tekniska universitet tillsammans med Umeå universitet, Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet på uppdrag av Jordbruksverket. Syftet med rapporten har varit att öka kunskapen om de samhälls-ekonomiska effekterna av fritidsfiske och fisketurism i lokala områden i två viktiga lax- och havsöringvattendrag i Sverige.

Resultatet i rapporten ska kunna tillämpas vid estimering av samhällsekonomiska effekter och värden i andra vattendrag där fritidsfiske och fisketurism bedrivs efter lax och havsöring samt ska kunna beaktas i samband med beslut om resursfördelning av akvatiska ekosystemtjänster.

Avdelningschef Olof Johansson har beslutat att Jordbruksverket ska publicera rapporten.

Den här rapporten är finansierad av Europeiska fonden för landsbygdsutveckling genom Jordbruksverket

Författarna står själva för innehåll och slutsatser
Jesper Stage, Jessica Lidberg, Lars Persson,
Patrik Rönnbäck, Staffan Waldo

Samtliga foton på framsidan: Mörrums Kronolaxfiske

Europeiska jordbruksfonden
för landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

Sammanfattning

I den här rapporten studeras fritidsfisket med handredskap efter lax och havsöring i Byskeälven under 2024 samt i Mörrumsån under 2023 och 2024. Datainsamling har skett med hjälp av en enkät till samtliga fritidsfiskare som löst fiskekort under de studerade säsongerna. Syftet med analysen är att kvantifiera de regionalekonomiska effekterna av fisket på den lokala ekonomin. Fokus har varit på den påverkan fisket har på den lokala ekonomin, med målet att värdera omsättning, förädlingsvärden och sysselsättningseffekter som genereras av fritidsfiskare.

De studerade fiskena är stora och välkända fritidsfiskedestinationer som lockar fiskare inte bara från Sverige utan även internationellt. De fritidsfiskande har kategoriserats i tre grupper: lokala fritidsfiskare (som har helårs- eller fritidsboende i de studerade områdena), fisketurister som reser till området från övriga Sverige och fisketurister som reser till området från utlandet. Fisketuristerna är en klar majoritet av de fiskande i bägge områdena. I Byske är den viktigaste utlandsgruppen från Finland, medan de viktigaste utlandsgrupperna i Mörrum är från Danmark och Tyskland. I bägge områdena anger omkring 90 % av fisketuristerna att fisket är det viktigaste skälet till att de besöker området, men andra typer av naturaktiviteter förekommer också.

Bilden på nationellt plan av att laxfisket varit ovanligt dåligt under 2023 och 2024 stöds av resultaten från denna enkät. Många av de som fiskat i något av områdena anger att de fångat mindre eller mycket mindre fisk än de räknat med, och många av de som har tidigare erfarenhet av fiske i respektive område anger att fisket varit sämre dessa år än det varit tidigare. Det totala antalet fiskedagar var också ovanligt lågt i bägge områden, sannolikt av samma skäl.

Trots detta är det attraktiva fiskedestinationer som studerats. Utgifterna per fiskedag är markant högre än det nationella genomsnittet, i synnerhet bland fisketurister men även bland lokala fritidsfiskare; de är högst i Byskeområdet (2 367 kronor), följt av Mörrumsområdet 2024 (2 358 kronor) och Mörrumsområdet 2023 (2 042 kronor). Både förädlingsvärde och sysselsättningseffekt per fiskedag är påtagligt högre i bägge studieområdena än vad de är för fritidsfisket nationellt. Under 2024 uppskattas det aktuella fisket ha genererat nästan 15 miljoner kronor i omsättning vardera i de lokala ekonomierna med drygt 8 miljoner kr i genererat förädlingsvärde i Byskeområdet och nästan 9 miljoner kr i Mörrumsområdet, detta trots att fisket som sagt var påtagligt mindre än vanligt dessa år. Dessa omsättningssiffror uppskattas motsvara drygt 9 årsverken i Byskeområdet och knappt 8 i Mörrumsområdet under 2024 utanför själva fiskerättsinnehavarnas verksamhet. Det är mycket stor spridning i utgifter mellan olika fiskare och det kan därför finnas skäl för intressenter i lokalområdena att utveckla strategier för att locka till sig de högst betalande besökarsegmenten i ännu större utsträckning än i dag.

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1. Bakgrund	6
1.2. Syfte	6
1.3. Genomförande	7
1.4. Avgränsningar	7
1.5. Rapportens disposition	7
2. Fritidsfiskets och fisketurismens regionalekonomiska effekter	8
2.1. Att värdera fritidsfiske och fisketurism	8
2.2. Vad säger den tidigare litteraturen?	9
3. Fallstudier	13
3.1. Mörrumsån	13
3.2. Byskeälven	14
4. Datainsamling	17
4.1. Enkätdesign, urval och innehåll	17
4.2. Enkät svar	18
5. Resultat	21
5.1. Fisket under säsongen	21
5.2. Fritidsfiskets och fisketuristernas utgifter	25
5.3. Ekonomisk aktivitet och effekter i lokalområdet	30
6. Avslutande diskussion	33
7. Referenser	35
8. Appendix	37
8.1. Deskriptiv statistik	37
8.2. Andra aktiviteter i studieområdet	38
8.3. Behållet respektive återutsatt antal laxar och havsöringar per respondent och säsong	39
8.4. Förädlingsvärde och sysselsättning per omsatt krona i olika branscher	41

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Fritidsfiske är ett stort fritidsintresse både i Sverige och internationellt. För många är det ett livslångt intresse som bidrar till gemenskap och till engagemang för natur- och miljövård. Dessutom bidrar fritidsfisket till sysselsättning och skatteintäkter genom de utgifter utövarna har för sitt fiske. Det stora intresset för fritidsfiske gör, i kombination med Sveriges goda fiskemöjligheter, att det finns förutsättningar för fisketuristiskt företagande som kan ha betydelse ur landsbygdsutvecklings- och sysselsättningsperspektiv i många regioner (Havs- och vattenmyndigheten; Jordbruksverket, 2021).

Statistik från Havs- och vattenmyndighetens årliga undersökning om svenskt fritidsfiske visar att cirka 1,3 miljoner folkbokförda personer i åldern 16–80 år ägnade sig åt fritidsfiske minst en gång under 2023. Vidare uppskattar samma enkätundersökning att fritidsfiskets totala utgifter för förbrukningsmaterial, fiskekort, resor, fiskeguider, mat och logi uppgick till cirka 6,1 miljarder kronor. När även utgifter för större inköp som båtar eller dyrare redskap räknades in uppgick de sammanlagda utgifterna till ca 16,3 miljarder kronor (Havs- och Vattenmyndigheten, 2024a).

Kunskapen om de ekonomiska effekterna av fisketurism och fritidsfiske är dock fortfarande bristfällig på såväl nationell, som på regional och lokal nivå. Kunskapsbristen är en utmaning då den försvårar väl avvägda beslut i samband med förvaltning och resursfördelning av akvatiska ekosystemtjänster. På det regionala och lokala planet finns dock möjlighet att, med hjälp av lokala aktörer, genomföra platsspecifika studier av fisketurismens och fritidsfiskets bidrag till den lokala ekonomin. Detta är en viktig del av en samhällsekonomisk analys.

1.2. Syfte

Syftet med denna rapport är att kartlägga och kvantifiera de regionalekonomiska effekterna av fritidsfiske och fisketurism efter lax och havsöring i Byskeälven och Mörrumsån. Fritidsfiske definieras här som allt fiske som inte är licensierat yrkesfiske. Rapporten undersöker fritidsfiske med handredskap, dvs. olika typer av spöfiske, medan fritidsfiske med mängdfångande redskap (nät, ryssjor, mm) inte studeras. Fisketurister definieras i rapporten som människor som inte bor permanent eller periodiskt i Byskeområdet respektive Mörrumsområdet, men som reser dit för fritidsfiske. Mer specifikt ämnar rapporten besvara följande frågeställning:

- Vilka är de regionalekonomiska effekterna av fritidsfiske och fisketurism efter lax och havsöring i de utvalda områdena?

Med den ökade kunskapen om fritidsfiskets och fisketurismens regionalekonomiska effekter har rapporten som mål att utgöra underlag för arbetet med ekosystembaserad

fiskförvaltning. Syftet är att tillvägagångssättet ska kunna tillämpas vid uppskattning av regionalekonomiska effekter i andra vattendrag där fritidsfiske och fisketurism är viktiga aktiviteter.

1.3. Genomförande

En grundläggande förutsättning för studien är information om det faktiska fisket i de aktuella områdena. Data för analysen har huvudsakligen samlats in via enkäter riktade till personer som löst fiskekort i Mörrumsån under 2023 och 2024, respektive Byskeälven under 2024. Genom enkäterna samlades information om respondenternas utgifter före, under och efter fisketuren in för ett antal utgiftskategorier relaterade till det aktuella fisket. En mer ingående beskrivning av enkäten finns i [kapitel 4](#). Informationen om fiskarnas utgifter används för att beräkna den totala omsättning som genereras av fritidsfisket med handredskap i området. Detta skapar en förståelse för fiskets relativa regionalekonomiska betydelse för lokalsamhället.

1.4. Avgränsningar

Rapporten avgränsar sig till att undersöka fisketurism och fritidsfiske med handredskap efter lax och havsöring i Mörrumsån och Byskeälven. Det är två älvar med betydande fritidsfiske och fisketurism där fiskekortsförsäljning utgör ett bra underlag för närmare studier. I studien ingår inte fiske efter andra arter än lax och havsöring, men dessa två arter utgör de mest betydelsefulla inslagen i fisket inom de båda fiskevattnen.

De effekter som fisket ger upphov till i den lokala ekonomin avgränsas i denna studie till de effekter som genereras i de kommuner där Byskeälven respektive Mörrumsån ingår. För Byskeälven är detta Skellefteå kommun och för Mörrumsån är detta Karlshamns och Olofströms kommuner. De utgifter som används för att skatta regionalekonomiska effekter har avgränsats till utgifter inom studieområdet. För lokalboende fritidsfiskare har utgifter avgränsats ytterligare till specifikt fiskerelaterade utgifter. Två svar med extremt höga utgifter har utelämnats då de av allt att döma rört långsiktiga investeringar snarare än löpande utgifter.

1.5. Rapportens disposition

Rapporten inleds i [kapitel 2](#) med en kort beskrivning av hur fritidsfiske samt fisketurism kan värderas och en översikt över tidigare litteratur på området. I [kapitel 3](#) följer en presentation av de två studieområden som är föremål för rapporten. I [kapitel 4](#) presenteras den genomförda enkätstudien och i [kapitel 5](#) redovisas resultaten från studien. I [kapitel 6](#) presenteras en avslutande diskussion.

2. Fritidsfiskets och fisketurismens regionalekonomiska effekter

2.1. Att värdera fritidsfiske och fisketurism

Vid värdering av fritidsfiske och fisketurism finns två konceptuella ramverk att utgå från (se Blomquist et al., 2022, för en utförligare beskrivning av bägge ramverk). Det ena fokuserar på olika *ekonomiska aktiviteter* – det vill säga den ekonomiska påverkan fisket har på de olika branscher från vilka fiskare köper varor och tjänster för att kunna utöva sitt fiske. Typiska indikatorer för ekonomisk aktivitet är omsättning, förädlingsvärde och antal anställda i de analyserade branscherna. Det andra ramverket fokuserar på det *samhällsekonomiska värde* som fisket genererar. För fritidsfiskarna mäts detta genom det så kallade konsumentöverskottet som definieras som skillnaden mellan hur mycket fiskaren är beredd att betala för sin upplevelse jämfört med vad hen faktiskt betalade. Om fiskaren värderar fisket högre än vad det kostar har det uppstått ett positivt konsumentöverskott. Även andra aktörer kan uppleva ett samhällsekonomiskt värde av fritidsfisket, exempelvis fiskerättsinnehavare som kan sälja fiskekort för mer än vad fiskeförvaltningen kostar.

I den här rapporten är fokus på den ekonomiska aktivitet som fisket efter lax och havsöring i Mörrumsån och Byskeälven genererar i närområdet, och vi använder därför konsekvent begreppen *ekonomisk aktivitet* och *regionalekonomiska effekter* för att undvika sammanblandning med andra samhällsekonomiska mått. För att beräkna den ekonomiska aktiviteten behövs statistik över hur mycket aktivitet fritidsfisket i de studerade områdena genererar i form av omsättning, förädlingsvärde och sysselsättning. Ett första praktiskt problem med detta är att det inte finns branschstatistik för fritidsfiske på samma sätt som det finns för de branscher som SCB sammanställer nationalräkenskaper och annan ekonomisk statistik över. Dessa branscher definieras av vilka producenterna är, medan fritidsfisket definieras av vem konsumenten är.

Utgångspunkten för analysen i denna rapport är därför att ta reda på fritidsfiskarens utgifter för inköp av varor och tjänster från alla de olika branscher som berörs. Exempelvis specificerar Havs- och vattenmyndigheten ett antal utgiftskategorier i sin årliga undersökning om svenskt fritidsfiske (HaV, 2024a). Dessa är grovt indelat detaljhandel, resekostnader, hotell- och restaurang, samt guidning och fiskekort (se [avsnitt 4.1](#) om enkätutformning för fler detaljer). Aggregerad statistik för hela det svenska fritidsfisket samt för ett antal regioner finns i HaV (2024b; se diskussion nedan), men den geografiska indelningen i den enkät som används för denna statistik är för grov för att kunna användas till att analysera enskilda fiskevatten. För att få in statistik för detta krävs därför att fritidsfiskets utgifter i de berörda vattnen och efter berörda arter samlas in från fall till fall.

Den ekonomiska aktivitet som skapas av fritidsfisket sker inte enbart hos de företag som säljer direkt till fisket, utan även hos de underleverantörer som i sin tur säljer varor till dessa företag. Om exempelvis antalet restaurangbesök i en kommun ökar på grund av ökad fisketurism kommer inte bara restaurangbranschen att gynnas av detta utan även leverantörer av råvaror till restaurangerna. I den ekonomiska litteraturen kallas de totala

effekterna i ekonomin för multiplikatoreffekter (se Blomquist et al. (2022) för en utförligare beskrivning). Hur stora multiplikatoreffekterna är beror dels på hur stor interaktionen mellan olika branscher är, dels på hur stort område som studeras. All aktivitet inom det studerade området ingår i multiplikatorn, medan aktivitet utanför området inte gör det, vilket normalt innebär att fler underleverantörer räknas med ju större område som studeras. Multiplikatorn för ett land kommer därför per definition att bli större än för en enskild region eller kommun.

När det gäller lokala multiplikatorer i ett avgränsat område runt ett fiskevatten (en eller två kommuner, som i vårt fall) blir multiplikatorn mycket liten. Om vi tar fiskeutrustning som exempel kan en fritidsfiskare förvisso förväntas spendera en del av sin semesterbudget på utrustning som säljs i en lokal fiskeaffär, men affären har i sin tur köpt utrustningen från en leverantör utanför kommunen vilket gör att den ekonomiska aktiviteten det innebär att tillverka utrustningen inte ingår i multiplikatorn. Denna rapport fokuserar därför, i likhet med den analys som Havs- och vattenmyndigheten gör av fritidsfiskets effekter på nationell nivå (Havs- och vattenmyndigheten, 2024b), på den aktivitet som direkt genereras av fritidsfiskets utgifter. Analysen går således inte vidare till indirekta effekter på andra branscher eftersom detta vore ett förhållandevis stort arbete som inte heller förväntas ha någon större påverkan på resultaten.

Vid analyser av ekonomisk aktivitet i små områden som är förknippade med ett eller ett fåtal specifika fiskevatten är ett rimligt antagande att den ekonomiska aktiviteten i området inte hade existerat utan fiskevattnet. De lokalboende fritidsfiskarna hade troligen lagt sina utgifter på andra fritidssysselsättningar, medan fisketuristerna sannolikt hade valt att resa till en annan plats. Därmed hade även de ekonomiska effekterna av deras utgifter uppstått någon annanstans, och inte i ägt rum i det studerade området. Ur ett nationellt eller regionalt perspektiv är det emellertid troligt att många fritidsfiskare hade rest någon annanstans i Sverige för att fiska om inte detta fiske funnits. Om fritidsfisket efter lax endast flyttar från en plats i landet till en annan tillkommer ingen extra aktivitet på nationell nivå, men den lokala ekonomiska aktivitet som fisket genererar är naturligtvis ändå av intresse för lokala beslutsfattare. I detta perspektiv är det därför relevant i vilken mån fritidsfiskarna bor lokalt eller om de reser till fisket som fisketurister. I synnerhet gäller detta för internationella fisketurister, som sannolikt valt en destination i ett annat land om fisket i det studerade vattendraget varit sämre eller inte funnits.

2.2. Vad säger den tidigare litteraturen?

Mycket av den tidigare litteraturen om samhällsekonomiska aspekter av svenskt fritidsfiske och fisketurism har fokuserat på de samhällsekonomiska värden fisket ger upphov till, snarare än på den ekonomiska aktivitet fisket genererar lokalt eller regionalt. Tidigare studier har i synnerhet behandlat konsumenternas (fritidsfiskarnas och fisketuristernas) betalningsvilja för fiske (Carlén et al., 2021; Paulrud, 2004; Paulrud, 2006; Toivonen et al., 2004) och hur denna betalningsvilja påverkas av förväntad fångst.

Bland annat uppskattar Carlén et al. (2021) att konsumentöverskottet per fiskedag under sommarsäsongen, för hela det svenska fritidsfisket, var 787 kronor år 2013 och att både konsumentöverskottet och antalet efterfrågade fiskedagar är positivt korrelerade med ökad förväntad fångst. För övriga säsonger redovisas avsevärt lägre konsumentöverskott. Havs- och vattenmyndigheten (2024b) uppskattar konsumentöverskottet per fiskedag för

perioden 2013 – 2022 med hjälp av data från sin årliga fritidsfiskeundersökning och samma metod som Carlén et al. (2021) och kommer fram till att konsumentöverskottet per fiskedag varierat mellan 86 och 117 kronor under perioden. Motsvarande betalningsviljestudier i Finland visar att det uppskattade konsumentöverskottet var 140 euro per fiskedag 2018 (Pokki et al., 2020) och mellan 121 och 159 euro i Torneälven 2016 (Pokki et al., 2021). Det är således relativt stor variation i uppskattade konsumentöverskott i litteraturen vilket sannolikt beror dels på skillnader i metodansatser och antaganden men även på variation mellan år, säsonger och område.

Paulrud & Laitila (2013) har genomfört en enkätstudie bland svenska fiskare som köpt fiskekort för fiske i Emån och Mörrumsån 2007. Studien syftar främst till att genom en kostnads-nyttoanalys utvärdera olika åtgärdsförslag för förbättrat fiske i de studerade vattendragen. De presenterar även en del information kring fiskares utgifter och resmönster som de samlat in via enkäten. Exempelvis visar studien att respondenterna i genomsnitt rest cirka 300 km för att fiska och att de år 2007 spenderade cirka 5 fiskedagar i Emån respektive 9 fiskedagar i Mörrumsån.

Vidare visar studien att det i genomsnitt spenderades 1600 kronor per fiskedag i Emån och 1200 kronor per fiskedag i Mörrumsån för utrustning, fiskekort, mat och boende. Den största skillnaden i utgifter mellan respektive område härleds till skillnader i pris för utrustning, fiskekort samt mat och boende i Emån jämfört med Mörrumsån. Resultatet visar även att en ökad sannolikhet för fångst, inte minst av större fisk, har en positiv effekt på betalningsviljan och på besöksfrekvensen. Den senare effekten är dock inte särskilt stor. Enligt studien skulle därför inte nyttan av förbättrat fiske överstiga kostnaden för de åtgärder som krävs för att öka fångsten.

Bland de studier som fokuserar på ekonomisk aktivitet och undersöker vad fritidsfisket bidrar med i form av omsättning, förädlingsvärde och sysselsättningseffekter återfinns den rapport av Havs- och vattenmyndigheten (2024b) som nämndes tidigare. Resultaten i rapporten utgår huvudsakligen från Havs- och vattenmyndighetens årliga fritidsfiskeundersökning och metoden som används för att beräkna de ovan nämnda indikatorerna är den som inom besöksnäringen kallas turismräkenskaper eller Tourism Satellite Accounts. Denna metod fokuserar på konsumentensida, alltså fritidsfiskarnas utgifter. Dessa utgifter likställs i rapporten med de kostnader som fritidsfiskare har före, under och efter sitt fiske, där kostnaderna ska gå att hänföra till aktiviteten.

Rapportens resultat visar att omsättningen för svenskt fritidsfiske år 2022 uppgick till 5,7 miljarder kronor och förädlingsvärdet beräknades till cirka 1,4 miljarder kronor, vilket är att likställa med fritidsfiskets direkta bidrag till svensk BNP. Den totala sysselsättningseffekten uppgick enligt rapporten till 2 800 årsverken år 2022. Den genomsnittliga omsättningen per fiskedag samma år uppskattades till cirka 500 kr, motsvarande omkring 125 kr i förädlingsvärde och 0,25 tusendels årsverken. Alla dessa effekter varierar påtagligt i storlek från år till år beroende på fluktuationer i fisket.

Havs- och vattenmyndighetens (2024b) studie redogör även för den ekonomiska effekten på regional nivå och finner att omsättning och förädlingsvärde 2022 är som högst för Norrland (1,9 mdkr respektive 0,5 mdkr) följt av Götaland & Svealand (1,3 mdkr respektive 0,3 mdkr). På samma sätt som för omsättningen finner rapporten att detaljhandeln är den bransch som står för störst andel av förädlingsvärdet i de olika regionerna. Det är dock

viktigt att notera att de regioner som presenteras i rapporten är geografiskt omfattande och inte erbjuder en hög detaljnivå. Det är också viktigt att notera att eftersom den årliga enkät som ligger till grund för rapporten skickas till ett urval av den svenska befolkningen utelämnas internationella fisketurister helt.

En annan studie som också uppskattar effekter av fisketurism på regional nivå är Kauppila & Karjalainen (2012). De utvecklar en processmodell som främst är anpassad till att användas av de nordiska länderna. Modellen beräknar fritidsfiskets totala utgifter, dess direkta effekter på arbetsmarknad och lön samt dess inducerade effekter på arbetsmarknad och skatteintäkter. De använder sedan modellen för att utföra en beräkning av vad fiskebesökare till älven Iljoki i norra Finland spenderar baserat på en enkätstudie utifrån sålda fiskekort. Slutsatsen av beräkningarna är att fisketurismen vid Iljoki bidrog till ungefär 1,2 miljoner euro totalt, eller 131 euro per fiskedag (ungefär 1395 kronor samt fem helårsanställda. Vidare finner de att ju längre tid fiskebesökarna spenderar vid Iljoki, desto mer spenderar de i området och desto större blir de ekonomiska effekterna på den regionala ekonomin.

Andra studier som studerat fritidsfiskets ekonomiska effekter på lokala ekonomier i Sverige (Grahn et al., 2016; Jordbruksverket, 2017) har i stället hämtat in underlag från utbudssidan (företagen kopplat till fritidsfiske) i ekonomin. I en studie genomförd av Länsstyrelsen i Norrbotten (Grahn et al., 2016) undersöks det lokala och regionala värde som sportfisket genererar i Torne, Kalix och Byskeälvens avrinningsområden. Dessa områden har en lång tradition av sportfiske på framför allt lax och havsöring. Som underlag till studien fick företag som identifierats ha en direkt eller indirekt påverkan på försäljning relaterat till sportfiske vid dessa vattendrag svara på enkätfrågor kring omsättning och kundunderlag relaterat till sportfiske. Från dessa värden beräknades sedan fritidsfiskets totala omsättning samt den sysselsättning som antagits korrespondera mot omsättningen.

Grahn et al. (2016) visar att den fiskerelaterade försäljningen år 2015 var 27,3 miljoner kronor, vilket motsvarar cirka 83 arbetstillfällen. Av studien framgår det inte om dessa arbetstillfällen avser helårsekvivalenter. Ytterligare visar studien på att de tillfrågade fiskevårdsområdena omsatte totalt 2,3 miljoner kronor år 2015, där allt kan härledas till fiskekortsförsäljning. Författarna till studien understryker dock att dessa siffror ska betraktas med försiktighet då studien är behäftad med flera osäkerheter av både större och mindre karaktär. Dessa osäkerheter innefattar bland annat låg svarsfrekvens, att studien inte tar hänsyn till näringsidkare på annan ort samt att den finländska delen av omsättningen för Torneälven inte tas i beaktande.

En ytterligare studie som utgått från utbudssidan av ekonomin är Jordbruksverket (2017) som utvärderar framgångsrika exempel på fisketuristisk verksamhet i Sverige. En av de fallstudier som undersöks närmare i rapporten är Mörrumsån där information har hämtats in via intervjuer med Sveaskog som är ensam fiskerättsägare. Sveaskog uppger att fiskekortsförsäljningen 2016 uppgick till 15 000 personfiskedygn och att de omsatte totalt 10 miljoner kronor eller 667 kronor/fiskedygn. Vidare lämnade Sveaskog även ungefärliga omsättnings- och sysselsättningssiffror för den restaurangverksamhet samt den sportfiskeshop som arrenderar lokaler av Sveaskog och riktar sig till deras besökare. Inklusiv dessa verksamheter genereras därmed totalt intäkter på 19 miljoner kronor årligen (1267 kronor/fiskedygn) samt 17 heltidsarbetstillfällen. Andelen internationella besökare uppskattades vara 45 %.

För de övriga framgångsrika exempel som studerats i rapporten så framgår det att omsättning varierar stort mellan olika områden, att intäkterna ökar med internationella besökare och med omfattning på verksamheten. Ytterligare en slutsats är att intäkter från fiskekort är blygsamma i förhållande till övriga intäktsposter. Det konstateras vidare att mer kunskap om turisters, inte minst internationella besökares, efterfrågan behövs för att utveckla fisketurismen på landsbygden (Jordbruksverket, 2017). Det kan också konstateras att bägge dessa studier visserligen fångade den omsättning som genererades av internationella turister men enbart fångade omsättningen hos just de företag som tillfrågades, alltså inte den totala omsättning som fisketurismen genererade för alla företag i lokalområdet.

Denna litteraturgenomgång har så här långt huvudsakligen behandlat undersökningar genomförda i Sverige och Finland, då förutsättningarna för fiske är likartade i dessa länder och därigenom är lättast att relatera till denna studie. Det finns dock en växande litteratur som syftar till att studera de ekonomiska effekterna av fisketurism på regional och nationell nivå i andra delar av världen och som också kan vara av intresse (se exempelvis Strehlow et al., 2023; Southwick et al., 2018; Zhao et al., 2022). Medan effektens storlek skiljer sig mellan studier, så visar den tidigare litteraturen att fritidsfisket generellt genererar utgifter kopplade till fiskeutrustning, bete, mat och boende som i sin tur bidrar till ökad sysselsättning och förädlingsvärde i den studerade ekonomin. Exempelvis finner Southwick et al. (2018) att fritidsfisket omsätter 1,7 miljarder australiska dollar, bidrar till 8 000 jobb och har ett förädlingsvärde på 638 miljoner dollar i Australien. Strehlow et al. (2023) finner att fritidsfiske bidrog med 113,1 miljoner euro och 1 129 jobb i regionen Mecklenburg-Vorpommern i Tyskland år 2014–2015.

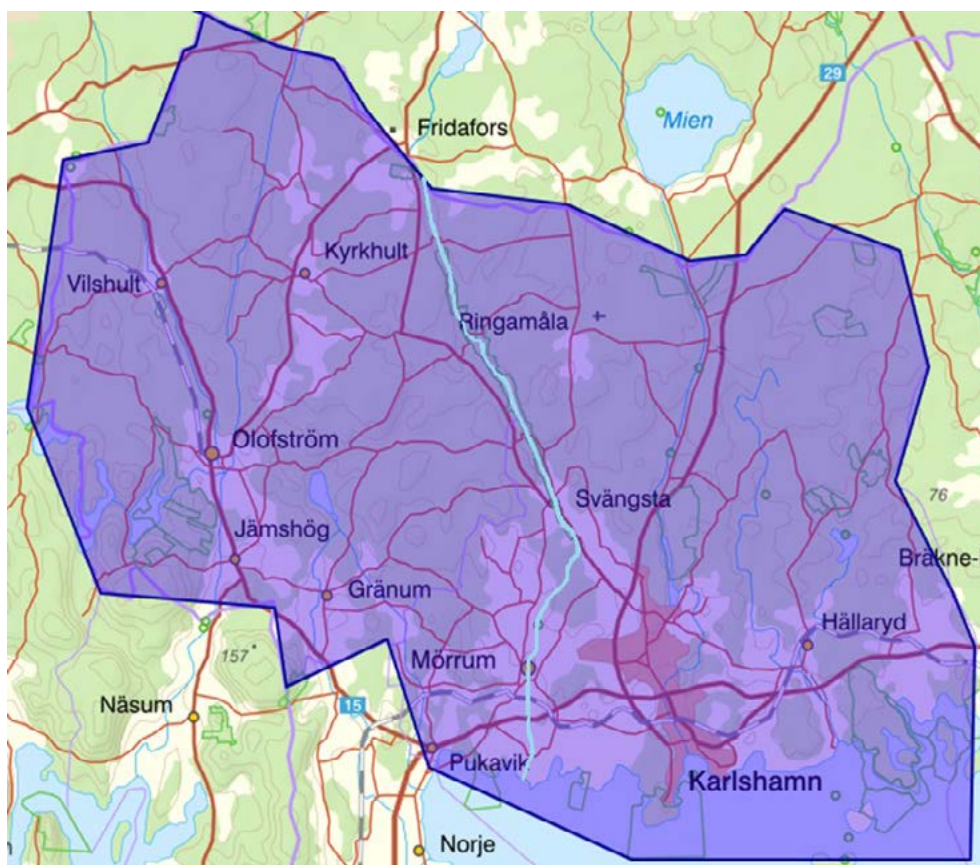
Sammanfattningsvis visar den tidigare litteraturen att det finns behov av mer kunskap om fritidsfiskets och fisketurismens samhällsekonomiska effekter på lokal och regional nivå i Sverige. Detta är den första studie som genomförs av lokala ekonomiska effekter av fritidsfiske och fisketurism som fångar alla olika typer av fritidsfiskare med handredskap (inklusive internationella fisketurister) och samtidigt också fångar all omsättning som dessa fiskare ger upphov till i den lokala ekonomin.

3. Fallstudier

3.1. Mörrumsån

Mörrumsån har en lång historia av fritidsfiske och fisketurism där storvuxen lax och havsöring attraherar både svenska och internationella besökare. Statliga Sveaskog äger i stort sett alla¹ fiskerättigheter på den aktuella sträckan, och sköter både den lokala förvaltningen och driver fiskeverksamheten genom "Mörrums Kronolaxfske" (Jordbruksverket, 2017).

Mörrumsån, som sträcker sig cirka 19 mil, har sina källflöden i det småländska höglandet i norra delarna av Kronobergs län och mynnar ut i havet vid orten Mörrum i Blekinge. Vattendraget är utbyggt med flera vattenkraftverk och det är därför bara på de nedersta sträckorna, dvs. där lax och havsöring kan vandra upp, som fiske efter dessa arter bedrivs (Jordbruksverket, 2017). Det är denna nedersta del av Mörrumsån, och de kommuner som denna del omfattar, som ingår i studien. På kartan i [Figur 1](#) är detta område markerat med lila. Det lila område som i rapporten refereras till som "Mörrumsområdet" sträcker sig över Karlshamns och Olofströms kommuner i Blekinge län.

Figur 1. Karta över Mörrumsområdet där Mörrumsån är markerat med turkos färg

1 Med undantag för sträckorna Vittskövle, Knaggalid, Härnäs och Svängsta som Mörrums kronolaxfiske arrenderar av E.ON.

Fiskesäsongen efter lax och havsöring i den del av Mörrumsån som ingår i studien löper från början av mars till slutet av september. Det finns olika typer av fiskekort att välja mellan, bland annat säsongskort eller dagskort. Tillåten säsongsfångst och dagsfångst av lax, havsöring eller hybrid² uppgår till totalt sex fiskar per säsong respektive en per dag. Efter att tillåten kvot tagits upp måste fiskaren avbryta sitt fiske för säsongen/dagen. Vid återutsättning av fångsten får fiske däremot fortsätta bedrivas. En sammanställning av tillgänglig statistik från fiskekort, fångstrapporteringar och antal fiskedagar för fiskesäsongen 2023 och 2024 visas i [Tabell 1](#). Som även diskuteras senare i rapporten var laxfisket sämre än vanligt under 2023 och 2024, och antalet fiskedagar som redovisas för dessa år är påtagligt lägre än exempelvis de siffror för 2015 som låg till grund för analyserna i Jordbruksverket (2017).

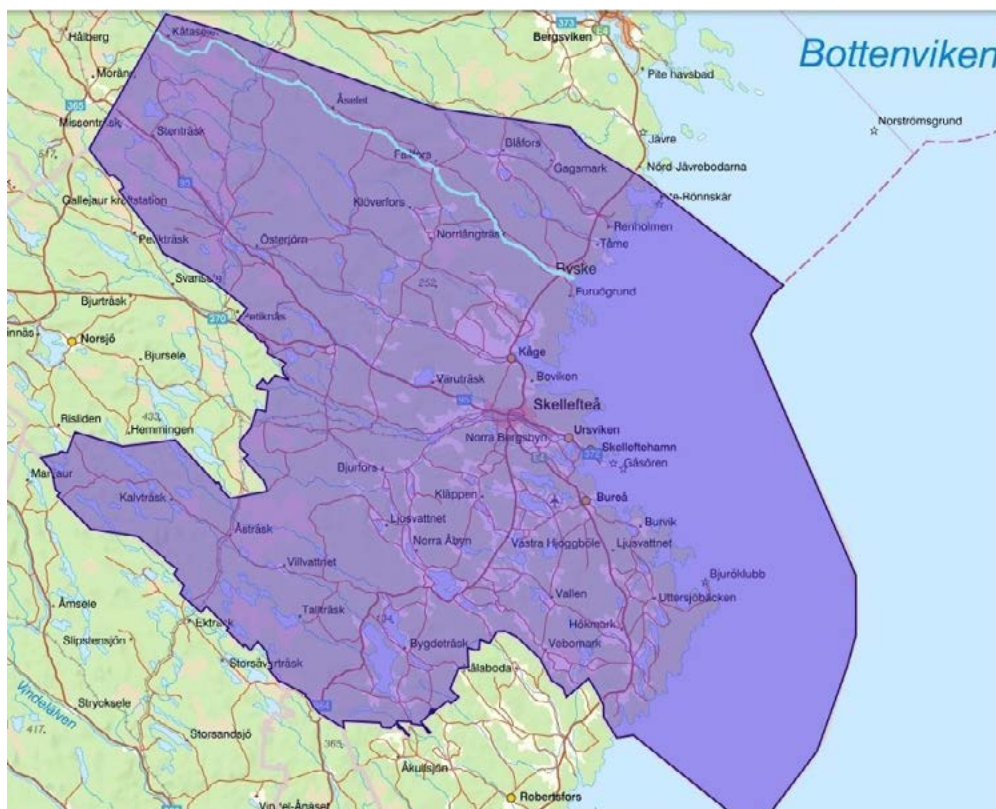
Tabell 1. Sammanställning av tillgänglig statistik utifrån fiskekort och fångstrapporteringar för fiskesäsongen 2023 och 2024. Notera att priser för fiskekort gäller vuxen person och varierar beroende på sträcka. * gäller både behållen och återutsatt fisk. Källa: Personlig kommunikation Svea Skog (2025)

	2023	2024
Sålda dagskort	4708 st	4186 st
Pris dagskort	600–950 kronor	600–950 kronor
Sålda säsongskort	116 st	114 st
Pris säsongskort	14 000–18 000 kronor	14 000–18 000 kronor
Fångstrapportering lax*	281 st	232 st
Fångstrapportering havsöring*	164 st	200 st
Antal fiskedagar	8209 st	7897 st

3.2. Byskeälven

Byskeälven är en av Sveriges få outbyggda älvar och utgör en fiskedestination för fiske efter vild lax och havsöring. Älven har sina källflöden i Arvidsjaur kommun och sträcker sig cirka 215 km innan den mynnar ut i Bottenviken vid Byske i Skellefteå kommun. Förvaltningen av Byskeälven är organiserad och uppdelad i två fiskevårdsområden (FVO), Övre och Västerbottensdelen. Byske Fiskevårdsområde Övre förvaltar fisket inom Norrbotten, medan Byskeälvens Fiskevårdsområde Västerbottensdelen förvaltar fisket i den västerbottniska delen av älven (Lundström, 2017). Denna studie är avgränsad till att enbart undersöka fritidsfisket och fisketurismen i Västerbottensdelen och dess omgivande kommun, Skellefteå kommun, eftersom det är här det mesta av fisket bedrivs. Det område som ingår i studien är markerat med lila i [Figur 2](#).

2 Med hybrid avses här en naturligt förekommande genetisk korsning mellan lax (*Salmo salar*) och öring (*Salmo trutta*), som kan uppstå i vattendrag där båda arterna förekommer.

Figur 2. Karta över Byskeområdet där Byskeälven är markerad med turkos färg.

Byskeälvens FVO Västerbottensdelen består av drygt 400 fiskerättsägare och upplåter fiskekort för fiske i älven samt i de fem inplanteringssjöarna i de västra delarna av området. Utöver de fiskekort som säljs till allmänheten har alla fiskerättsägare rätt att lösa ett fiskerättsbevis för det egna fisket samt ett gästkort. Lokalboende och fritidshusägare inom fiskevårdsområdets gränser har möjlighet att köpa fiskekort till reducerat pris. Barn och ungdomar under 18 år fiskar gratis, men måste erhålla ett fiskekort genom registrering i iFiske³. Fiskesäsongen efter lax och havsöring löper från början av maj till slutet av augusti. En sammanställning av tillgänglig statistisk från fiskekort, fångstrapporteringar samt antal fiskedagar för fiskesäsongen 2024 visas i [Tabell 2](#). Även för Byskeområdet märks det att laxfisket var sämre än vanligt; antalet fiskedagar under 2024 var det lägsta på över tjugo år.

3 iFiske är en webbplats där det går att köpa digitala fiskekort för olika fiskeområden i Sverige.

Tabell 2. Sammanställning av tillgänglig statistik utifrån fiskekort, fångstrapporteringar samt antal fiskedagar för fiskesäsongen 2024. * gäller inte priset på fiskekort för utplanterings-sjöarna. ** gäller både behållen och återutsatt fisk. Källa: Personlig kommunikation Byskeälvens fiskevårdsområde, Västerbottensdelen (2025a) samt verksamhetsberättelse för år 2024 av Byskeälven fiskevårdsområde, Västerbottensdelen (2025b).

	2024	
	Ordinarie pris	Rabatterade kort
Sålda dagskort	1469 st	10 st
Pris dagskort*	430 kronor	230 kronor
Sålda veckokort	260 st	2 st
Pris veckokort*	2150 kronor	1950 kronor
Sålda säsongskort	115 st	8 st
Pris säsongskort*	4300 kronor	3900 kronor
Sålda årskort	-	38 st
Pris årskort	-	2300 kronor
Fångstrapportering lax**	337 st	
Fångstrapportering havsöring**	269 st	
Antal fiskedagar	9102 st	

4. Datainsamling

4.1. Enkätdesign, urval och innehåll

4.1.1. Konstruktion och urval

I mitten av augusti 2024 skickades enkäter ut till de som fiskat i Mörrumsån under säsongen 2023, med en påminnelse cirka sex veckor senare. Efter fiskesäsongen 2024 skickades dessutom enkäter ut till identifierade fiskekortsköpare i både Mörrumsån och Byskeälven⁴ gällande säsongen 2024. Även i detta fall skickades en påminnelse cirka sex veckor efter det första utskicket. Urvalet inkluderade fiskare som köpt eller på annat sätt erhållit fiskekort från Mörrum Kronolaxfiske för säsongerna 2023 och 2024, samt fiskare som köpt eller erhållit fiskekort från Byskeälvens FVO Västerbottensdelen för säsongen 2024. Enkäterna skickades ut via e-post av respektive områdes förvaltningsorganisation med en länk till webbenkäten, och respondenterna kunde svara på enkäten på både svenska och engelska. Att utskicket sköttes av förvaltningsorganisationerna i respektive fiskevatten, medan svaren gick till den forskargrupp som ansvarade för enkäten, säkerställde att alla enkätsvar blev anonyma. Samtidigt innebar detta att det inte fanns någon möjlighet att rikta påminnelserna enbart till de som inte svarat på den ursprungliga enkäten. Enkäterna för 2023 och 2024 utformades på ett snarlikt sätt för ökad jämförbarhet. Vissa mindre förändringar genomfördes dock till 2024-versionen. Bland annat ändrades svarsordningen på några frågor för att underlätta för respondenterna och möjligheten att ändra svar infördes för alla frågor i enkäten för att minska risk för felaktiga svar. Enkäterna för de två områdena utformades på liknande sätt för att möjliggöra jämförelser av resultaten. Undersökningstiden, att likställa med fiskeperioden, var 1 mars till 30 september i Mörrumsån och 1 maj till 31 augusti i Byskeälven.

4.1.2. Struktur och innehåll

Enkäterna inleddes med en introduktionstext följt av en kontrollfråga om respondenten fiskat i det aktuella studieområdet under fiskesäsongen 2023 respektive 2024. Eftersom påminnelsen skickades till hela målgruppen, oavsett om de redan hade svarat på enkäten eller inte, inkluderades en kontrollfråga om huruvida de svarat på enkäten tidigare för att säkerställa att varje svar representerade en unik respondent. Därefter ställdes en fråga om respondenten var permanent bosatt, periodiskt bosatt eller tillfällig besökare i studieområdet. Detta för att möjliggöra en uppdelning mellan fisketurister och lokala fritidsfiskare i analysen. Respondenterna fick sedan svara på frågor om deras restid till studieområdet, deras fiske i området samt deras utgifter i området kopplat till fiskeaktiviteten. Bland annat ställdes en fråga om respondenternas primära reseanledning, för att undersöka i vilken utsträckning det var fisket i området eller andra reseanledningar som föranlett turismen.

4 På grund av förseningar skickades ingen enkät ut för Byskeälven år 2023.

Ekonomiska frågor kring utgifter för resan utformades för att så långt som möjligt likna frågorna i Havs- och vattenmyndighetens årliga undersökning om svenskt fritidsfiske. De utgiftskategorier som ingick var:

- Detaljhandel: fiskeredskap (t.ex. spö, rulle, lina, drag/fluga), specialkläder (t.ex. regnkläder, vadare, stövlar)
- Fiskekort eller tillstånd
- Boende (t.ex. hotell, camping, stuga, lägenhet) i samband med fisket
- Mat och dryck: restaurangbesök och livsmedelsinköp
- Resor/transport: bränsle, biluthyrning, kollektivtrafik (t.ex. bussbiljett), flygbiljetter, färjebiljetter
- Tjänster: fiskeguide, turbot eller hyrbåt, fiskekurs, hyra av fiskeredskap, hyra av övrig utrustning
- Övrigt

Utgifterna, beroende på kategori, kan uppstå både inom och utanför studieområdet och kan även uppstå i samband med andra aktiviteter i området. Därför utformades frågorna så att det skulle gå att särskilja var utgifterna hade uppstått. I den ekonomiska analysen av material från den nationella enkäten (Havs- och vattenmyndigheten, 2024b) exkluderas i praktiken kostnadsuppgifter större än 15 000 kronor på ett år, eftersom det antas att respondenter då räknat med exempelvis köp av båtar och andra större inköp. Denna typ av kostnader bör i stället räknas som långsiktiga investeringar, och därmed inte förväxlas med löpande utgifter som fiskeenkäten syftar till att fånga. Enkäten i denna studie riktade sig mot två exklusiva fiskedestinationer där de löpande utgifterna kan vara höga. Av denna anledning sattes gränsen i denna studie till 150 000 kronor, alltså tio gånger gränobeloppet i den nationella enkäten. Det är ytterst få respondenter som lämnat kostnadsuppgifter av denna storlek. Av alla respondentsvar är det endast två som är över gränsen, där nästa observation ligger på 90 000 kronor, följd av 70 000 kronor och 60 000 kronor.

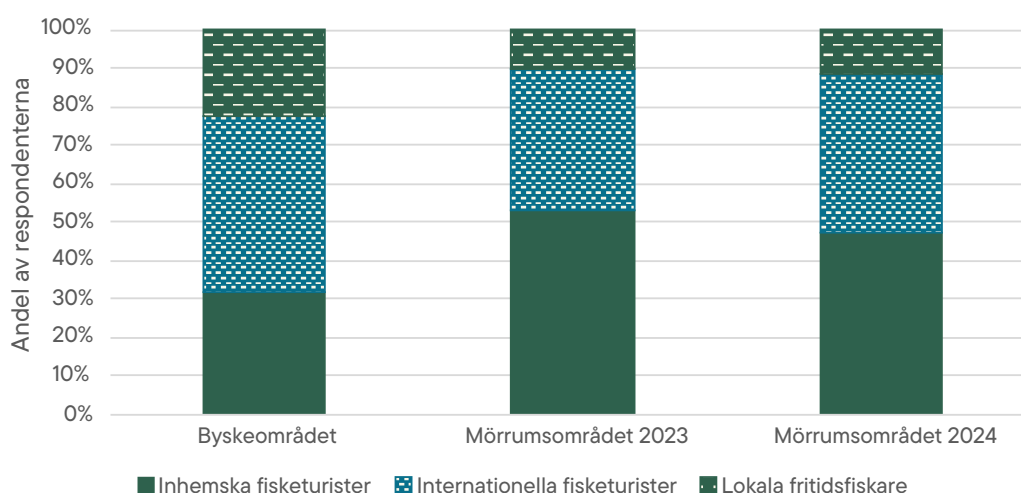
Enkätens sista del bestod av demografiska frågor om ålder, kön, inkomst, utbildning samt boendeort. Tillsammans med de inledande frågorna kring respondentens fiske i området, exempelvis fiskemetod, antal fiskedagar samt fångstmängd, inkluderades dessa frågor i enkäten för att kunna beskriva målpopulationen.

4.2. Enkät svar

Efter ett första utskick och en påminnelse inkom 401 enkät svar för Mörrumsån 2023, 271 enkät svar för Mörrumsån 2024 och 239 enkät svar för Byskeälven 2024. Av dessa sållades totalt 54, 37 respektive 12 enkät svar bort där respondenter antingen svarat att de inte fiskat i Mörrumsån respektive Byskeälven under den aktuella studietiden (det förekommer att lokalboende köper fiskekort utan att fiska under säsongen, eftersom de vill stödja det lokala fiskevårdsarbetet utan att de har för avsikt att själva fiska) eller att de redan svarat på enkäten vid ett tidigare tillfälle. Detta gav en slutgiltig svarsfrekvens på 14 % för Mörrumsån 2023, 12 % för Mörrumsån 2024 och 15 % för Byskeälven 2024.

Vid analysen av enkätsvaren har respondenterna delats in i tre olika grupper: (1) inhemska fisketurister boende i Sverige, (2) internationella fisketurister boende utanför Sverige, och (3) lokala fritidsfiskare, som fiskar i studieområdet och antingen är permanent eller periodiskt bosatta i det aktuella området.

I [Figur 3](#) ser vi att inhemska fisketurister utgör störst andel av respondenterna i Mörrumsområdet 2023 och 2024, medan internationella fisketurister utgör störst andel av respondenterna i Byskeområdet. I Byskeområdet är dessa internationella fiskare främst hemmahörande i Finland (60 % av de internationella turisterna), medan för Mörrumsområdet är de främst hemmahörande i Danmark (54 % och 63 % 2023 respektive 2024) följt av Tyskland (25 % och 13 % 2023 respektive 2024). Vidare utgör lokala fritidsfiskare minst andel av respondenterna i bägge studieområden. Dessa resultat överensstämmer väl med den statistik som finns att tillgå över fiskekortsförsäljningen i t.ex. Byskeområdet där nära 85 % av de som köpt fiskekort 2024 var hemmahörande utanför Byskeområdet.

Figur 3. Andel av respondenterna uppdelat på inhemska fisketurister, internationella fisketurister och lokala fritidsfiskare.

Av enkätstudien framgår det att respondenterna nästan uteslutande är män, att genomsnittsåldern är drygt 50 år och att över 60 % har eftergymnasial utbildning i respektive studieområde. För de lokala fritidsfiskarna är andelarna med eftergymnasial utbildning lägre än för de inhemska och internationella fisketuristerna (se [Appendix 8.1](#)). Det skiljer sig en del från Havs- och vattenmyndighetens årliga undersökning om svenskt fritidsfiske för året 2023 som visar ett högre kvinnligt deltagande (27 % jämfört med cirka 1–12 % i denna studie) samt lägre andel fiskare mellan 51–80 år (33 % jämfört med cirka 55–68 % i denna studie) (Havs- och vattenmyndigheten, 2024a).

Med tanke på den låga svarsfrekvensen (som numera är vanlig vid enkätutskick) kan det finnas anledning att anta att de som svarade är mer engagerade fiskare än genomsnittet och därför kanske också skiljer sig från genomsnittet på andra sätt, exempelvis genom att de lägger mer pengar på sitt fiske än en genomsnittlig fritidsfiskare i dessa områden. Eftersom vi inte vet hur hela populationen ser ut går detta inte att utesluta. Det går dock

att skilja på de respondenter som svarade på det första enkätutskicket och de som inte svarade förrän de fick en påminnelse. Dessa två grupper var (även när de delades upp efter typ av fiskare) mycket lika i sina svar.

Det är mycket stora skillnader i beteende mellan olika fritidsfiskare som fiskar i Byske- och Mörrumsområdena, och att bara redovisa genomsnittliga värden skulle därför kunna bli en smula missvisande eftersom många har beteenden som skiljer sig från genomsnittet. I resultatredovisningen redovisar vi därför också medianvärden, där hälften av respondenterna angett värden som är lägre än (eller lika med) medianen och hälften angett värden som är högre (eller lika med) medianen; när några få fiskare har mycket högre värden än andra i gruppen blir genomsnittet högre än medianen, vilket är fallet för flera av de resultat som redovisas nedan. För några av resultaten redovisar vi ytterligare spridningsmått, dels kvartiler och dels min- och maxvärden inom 1,5 gånger interkvartilavståndet. Dessa mått används ofta för att synliggöra hur "skev" fördelningen av värden är kring medianen, exempelvis om de flesta värden som är lägre än medianen ligger relativt nära medianen medan värden som är högre än medianen ligger påtagligt högre.

5. Resultat

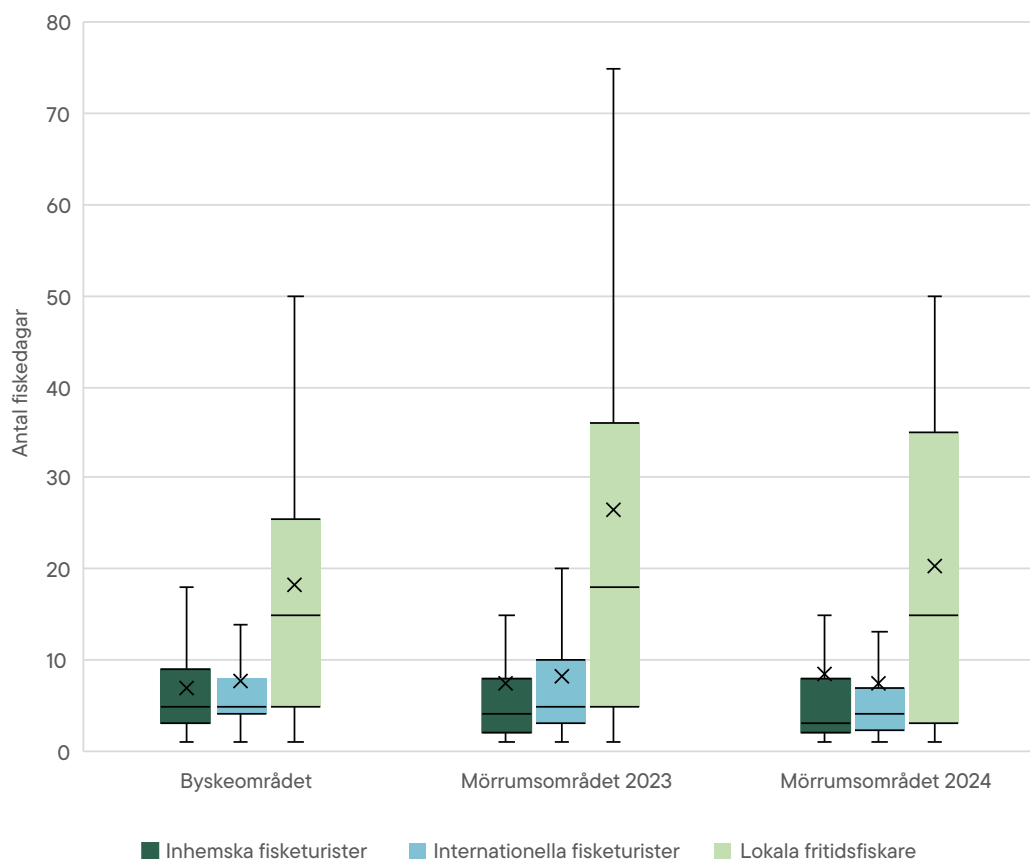
5.1. Fisket under säsongen

Resultaten visar att respondenterna i genomsnitt genomförde fyra fisketurer till Byskeområdet 2024 och totalt fiskade i genomsnitt 10 dagar per säsong.⁵ Med fisketur avses här ett besök i studieområdet på en eller flera dagar, under vilka respondenterna fiskade. Till Mörrumsområdet 2023 samt 2024 genomfördes fem respektive fyra fisketurer och det fiskades i genomsnitt 10 dagar per säsong.⁶ Av alla svarande fisketurister (både inhemska och internationella) angav cirka 90 % att fiske är det främsta skälet till deras besök i studieområdet.

Figur 4 visar att antalet genomsnittliga fiskedagar per säsong skiljer sig åt beroende på studieområde och på om respondenterna är inhemska fisketurister, internationella fisketurister eller lokala fritidsfiskare. Som vi ser är det också stor spridning i svaren, med många som angett betydligt högre svar än median- eller medelvärden. I alla studieområden har de lokala fritidsfiskarna i genomsnitt fler fiskedagar jämfört med fisketuristerna. Denna skillnad är som störst för Mörrumsområdet 2023, där lokala fritidsfiskare under säsongen i genomsnitt fiskade cirka 26 dagar, medan inhemska fisketurister fiskade cirka sju dagar.

5 En dag med fiske kan vara allt från 5 minuter till +12 timmars fiske.

6 Två svar från respondenter i Mörrumsområdet 2023 bedöms vara felskrivningar vad gäller antal fiskedagar. Dessa har exkluderats från analysen för att undvika snedvridning av genomsnittsvärdena.

Figur 4. Boxplot över antal fiskedagar under säsongen uppdelat per studieområde och respondentkategori. Kryssen i figuren representerar medelvärde medan den horisontella linjen inom lådan representerar medianen. Lådans övre och nedre gränser motsvarar den tredje (Q3) respektive första kvartilen (Q1). Morrhåren, de vågräta strecken som går ut från boxen, visar min- och max-värde inom 1,5 gånger interkvartilavståndet från den nedre och övre kvartilen.

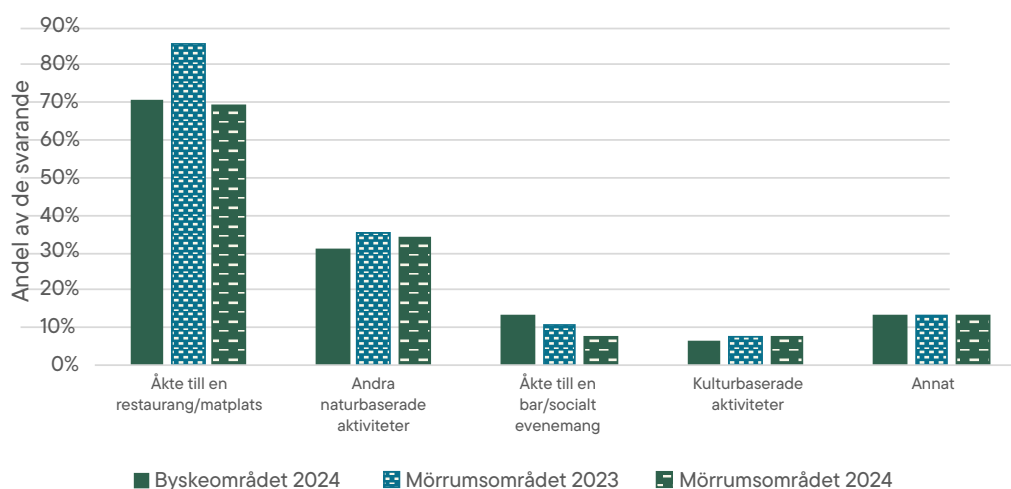
Förutom skillnaderna i genomsnittligt antal fiskedagar mellan de olika respondent-grupperna finns det även variationer i vilka de reser till området med under fiskesäsongen. Fisketurister (både inhemska och internationella) uppgav att de oftast reste till studieområdena tillsammans med vänner, kollegor eller i organiserade grupper, medan periodiskt bosatta lokala fritidsfiskare främst reste med sin partner eller sina barn. Dessutom visar det sig att inhemska fisketurister i högre grad reste ensamma till respektive studieområde för att fiska jämfört med internationella fisketurister. I Byskeområdet uppgav 36 % av de inhemska fisketuristerna att de rest ensamma till studieområdet. I Mörrumsområdet var motsvarande andel 43 % år 2023 och 41 % år 2024. För de internationella fisketuristerna var andelen som rest ensamma till Byskeområdet 13 %, till Mörrumsområdet 35 % år 2023 och 24 % år 2024.

En ytterligare skillnad mellan fisketuristerna i de olika studieområdena är att i Mörrumsområdet under åren 2023 och 2024 rapporterade över en fjärdedel av de internationella fisketuristerna att det fanns dagar under deras besök då de inte fiskade. För de inhemska fisketuristerna var motsvarande andel lägre, cirka 12 % år 2023 och 17 % år 2024. I Byskeområdet fanns däremot ingen sådan markant skillnad mellan de internationella och

inhemska fisketuristerna; cirka 85 % av fisketuristerna, oavsett om de var inhemska eller internationella, fiskade alla dagar under sina besök.

I både Mörrumsområdet och i Byskeområdet finns andra aktiviteter att ägna sig åt utöver fisket. Det kan vara allt från andra naturbaserade aktiviteter som vandring eller cykling till restaurangbesök eller shopping. Även dessa aktiviteter kan ge upphov till ökad sysselsättning och inkomster till den lokala ekonomin. Från enkätstudien framgår det att över 40 % av respondenterna i respektive studieområde ägnade sig åt andra aktiviteter än fiske. **Figur 5** visar att störst andel av de respondenter som genomförde andra aktiviteter än fiske under sina fisketurer till studieområden uppgav att de åkte till en restaurang/matplats följt av att de genomförde andra naturbaserade aktiviteter än fiske som exempelvis vandring, klättring, cykling, jakt, ridning och golf. I Mörrumsområdet 2023 och 2024 uppgav drygt 20 % av de internationella turisterna att de genomförde andra naturbaserade aktiviteter, medan endast drygt 8 % av de inhemska fisketuristerna gjorde detsamma (se figur i [bilagan 8.2](#)). I Byskeområdet kunde ingen sådan skillnad utläsas.

Vidare uppgav en relativt liten andel av respondenterna att de åkte till en bar eller socialt evenemang eller att de deltog i kulturbaserade aktiviteter som museibesök eller musik-, film-, teater- eller kulturevenemang. De som uppgett att de gjort "Annat" har i Byskeområdet bland annat uppgett att de besökt familj/vänner eller shoppat och i Mörrumsområdet bland annat gått på loppis eller fotograferat.

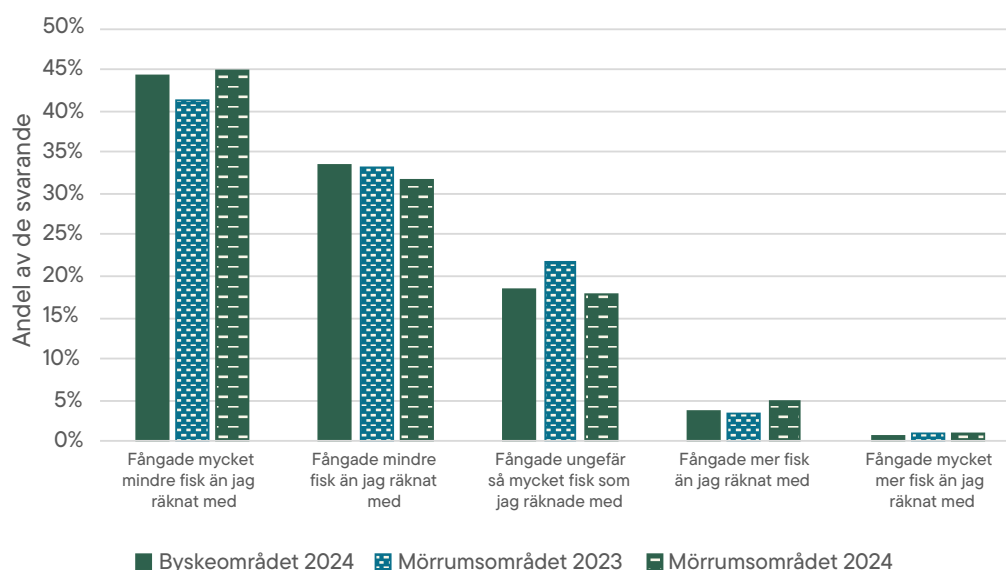
Figur 5. Andel av respondenterna som ägnade sig åt andra aktiviteter utöver fiske. Eftersom varje respondent kan ha genomfört mer än en aktivitet, överstiger den totala summan av alla svar 100 % för respektive studieområde.

När det kommer till själva fisket i respektive studieområde uppgav respondenterna att de i huvudsak (mellan 77–85 % beroende på studieområde) använde sig av flugfiske. Den genomsnittliga fritidsfiskaren behöll mellan 0,2 – 0,4 laxar och 0,1 – 0,3 havsöringar beroende på studieområdet sett över hela fiskesäsongen i Byskeområdet eller Mörrumsområdet. I genomsnitt återutsattes och behölls fler havsöringar per respondent och säsong i Byskeområdet än i Mörrumsområdet. Däremot behölls i genomsnitt mer lax per respondent och säsong i Mörrumsområdet både 2023 och 2024 än i Byskeområdet.

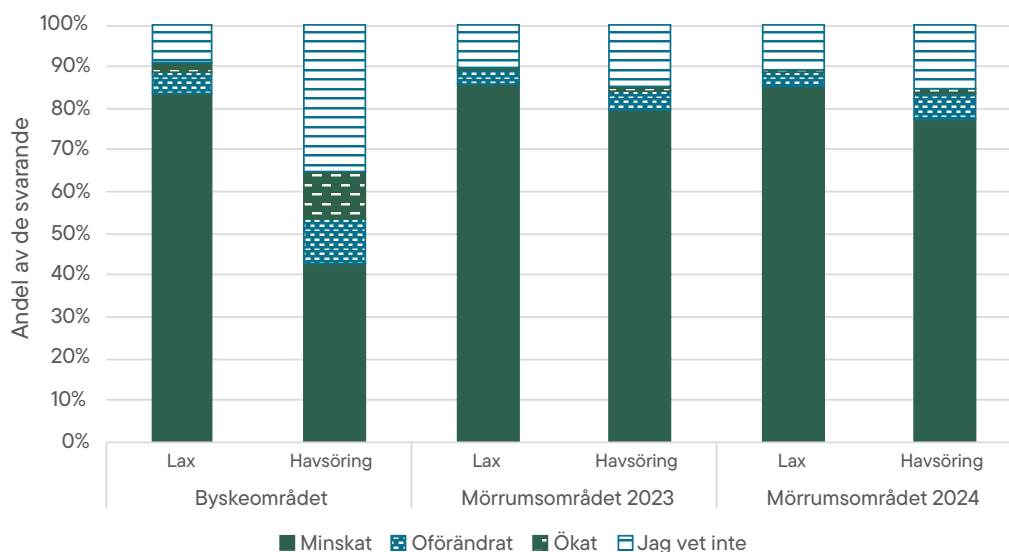
I bägge områdena återutsattes fler fiskar i genomsnitt än vad som behölls per respondent. Det noterades även en minskning av antalet laxar och havsöringar som behölls i Mörrumsområdet 2024 jämfört med 2023 (se figur i [bilagan 8.3](#)).

I enkätstudien fick respondenterna dessutom svara på hur de skulle bedöma sitt fiske under säsongen i respektive område. Som [Figur 6](#) visar uppgav över 70 % av respondenterna i respektive studieområde att de antingen fångat “mindre” eller “mycket mindre” fisk än de räknat med. I Mörrumsområdet år 2023 och 2024 var andelen som fångat mindre eller mycket mindre fisk än de räknat med något lägre bland de lokala fritidsfiskarna är de inhemska och internationella fisketuristerna. Mindre än 6 % uppgav att de fångat “mer” eller “mycket mer” fisk än de räknat med i respektive studieområde.

Att så pass stor andel av fiskarna uppgett att de fångat mindre än de räknat med skulle kunna bero på att fisket faktiskt var sämre än de hade skäl att förvänta sig, men skulle också kunna bero på att de överskattat sin förmåga eller av andra skäl hade orimliga förväntningar. I enkäten ingick dock även en fråga där de som fiskat i området i minst tio år (och därmed kanske hade en mer realistisk bild av hur mycket de kunde räkna med att fånga under ett normalt år) hade möjlighet att uttrycka hur de tycker att dagens fiske förhåller sig till fisket för tio år sedan. Även i detta avseende ([Figur 7](#)) uppgav en tydlig majoritet (runt 80 %) att mängden lax, och i Mörrumsområdet även havsöring, är mindre nu än för tio år sedan. Det tyder på att även fiskare med tidigare erfarenhet av att fiska i vattendraget upplever att fisket har försämrats över tid.

Figur 6. Respondenternas bedömning av sitt fiske under säsongen i respektive studieområde

Figur 7. Respondenternas bedömning av hur dagens fiske skiljer sig från sitt fiske i studieområdet för 10 år sedan.

Sammanfattningsvis har detta avsnitt gett oss en djupare förståelse för hur de olika respondentkategorierna skiljer sig åt och hur deras fiskeaktiviteter under säsongen har sett ut. Vi kunde bland annat konstatera att lokala fritidsfiskare i genomsnitt fiskade fler dagar under säsongen i respektive område jämfört med fisketurister. Detta innebär att de totala utgifterna under fiskesäsongen för lokala fritidsfiskare kommer att fördelas på fler fiskedagar när utgifterna per fiskedag beräknas i [avsnitt 5.2](#). Dessutom uppgav över 40 % av respondenterna att de ägnade sig åt andra aktiviteter än fiske, vilket indikerar att fisketurismen och fritidsfisket även gynnar andra branscher i studieområdet.

En betydande andel av respondenterna angav att de antingen fångat mindre eller mycket mindre fisk än de räknat med och de flesta som besökt respektive område tidigare angav att fisket blivit sämre över tid. Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket (2021) påpekar i strategin för svenskt fiske och vattenbruk 2021–2026 att ett sviktande fiskbestånd utgör en betydande utmaning för den framtida utvecklingen av fritidsfiske och fisketurism. Åren 2023 och 2024 var även mycket svaga gällande mängden lax som vandrade upp i svenska älvar för reproduktion och den låga uppvandringen av lax var en tredjedel till en femtedel av vad som kännetecknar ett normalår (Östersjölaxälvar i samverkan, 2024).

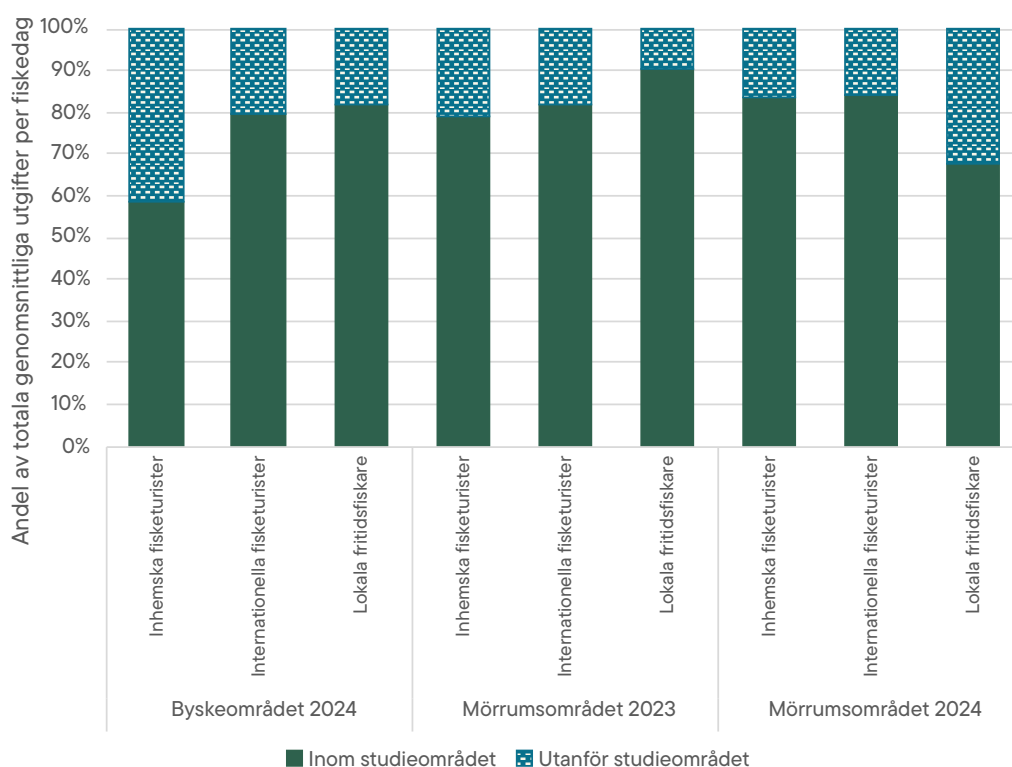
5.2. Fritidsfiskets och fisketuristernas utgifter

I detta avsnitt sammanställs och presenteras de utgifter som respondenterna rapporterat under fiskesäsongen. De rapporterade utgifterna används till att beräkna indikatorer som omsättning och förädlingsvärde, vilka presenteras i [avsnitt 5.3](#). Eftersom fiskesäsongens längd varierar mellan de olika studieområdena och antalet fiskedagar skiljer sig åt mellan respondenterna, presenteras utgifterna i detta avsnitt som utgifter per fiskedag (vilket även är i linje med relaterad litteratur) snarare än som en total summa.

De utgifter som respondenterna rapporterade i enkätstudien har delats in i olika utgiftskategorier i enlighet med kategorierna i Havs- och vattenmyndighetens årliga undersökning om svenskt fritidsfiske. Utgifter för större inköp är exkluderade. Detta har som nämnts hanterats i efterhand genom att exkludera alla observationer inom kategorin "fiskeutrustning" som är större än 150 000 kr. I praktiken uteslöts svar från två respondenter, som rapporterade påtagligt högre utgifter än så, som följd av denna gränsdragning.

Respondenternas utgifter har inte nödvändigtvis uppstått inom studieområdet, även om det är fisket i studieområdet som har orsakat utgifterna; inköpen kan också ha gjorts på hemorten eller på väg till fiskeområdet. Inhemska och internationella turister tillfrågades även om andra utgifter inom studieområdet, eftersom dessa utgifter sannolikt inte ägt rum om inte fisket fått dem att resa till området. De icke fiskerelaterade utgifter som angavs i svaren var dock i regel små och redovisas därför tillsammans med de fiskerelaterade utgifterna i studieområdet.

Som [Figur 8](#) visar ägde majoriteten av utgifterna rum inom studieområdet. Detta gäller för alla respondentkategorier. För inhemska fisketurister i Byskeområdet skedde dock en relativt stor andel (42 %) av samtliga utgifter per fiskedag utanför området. Dessa utgjordes främst av utgifter inom detaljhandel som fiskeutrustning eller fiskekläder. Detta kan jämföras med Mörrumsområdet där de genomsnittliga utgifterna per fiskedag som inhemska fisketurister hade utanför området var 21 % under 2023 och 16 % under 2024.

Figur 8. Andel av totala genomsnittliga utgifter per fiskedag som skedde inom eller utanför fiskeområdet uppdelat på fiskeområde och respondentkategori. Observera att lokala fritidsfiskare inte tillfrågades om utgifter inom området som är kopplade till andra aktiviteter än fiske.

Som [Tabell 3](#) visar utgör detaljhandel, vilket inkluderar fiskeutrustning samt kläder, den största utgiftsposten för samtliga fiskare i Byskeområdet och för inhemska fisketurister i Mörrumsområdet. I Mörrumsområdet 2023 har internationella fisketurister samt lokala fritidsfiskare högre utgifter för fiskekort. De genomsnittliga utgifterna per fiskedag för fiskekort är även högre i Mörrumsområdet än i Byskeområdet för alla respondenter, då fiskekort kostar mer i Mörrumsområdet än i Byskeområdet (se Tabell 1 och 2). Nämnas bör att det finns respondenter som inte angett några utgifter vare sig för fiskekort eller för fiskepaket där fiskekort ingått. Eftersom enkäten skickats till respondenter som köpt eller erhållit fiskekort har dessa respondenter sannolikt glömt att ange denna utgift, så att genomsnitts- och mediansiffrorna i [Tabell 3](#) troligen innebär en viss underskattning av fiskekortsutgifterna.

Lägst utgifter per fiskedag hade respondenterna i Byskeområdet samt de lokala fritidsfiskarna i Mörrumsområdet för tjänster som fiskeguide eller fiskekurs. I dessa siffror ingår även utgifter för de som köpt olika typer av fiskepaket. Andelarna som köpt fiskepaket är dock relativt små, och det är främst internationella fisketurister som har köpt paket i de undersökta områdena. I Byskeområdet uppgav 4 % av de internationella fisketuristerna att de köpt paket, medan ingen inhemsk fisketurist gjorde det. I Mörrumsområdet var andelen inhemska fisketurister som köpt paket något högre, med 10 % år 2023 och 12 % år 2024, jämfört med de internationella fisketuristerna som köpt paket, vilka uppgick till 4 % år 2023 och 5 % år 2024. En stor del av de övriga utgifterna (som generellt var små) har inte specificerats. De respondenter som ändå angett vad de övriga utgifterna bestod av nämnde bland annat broavgifter.

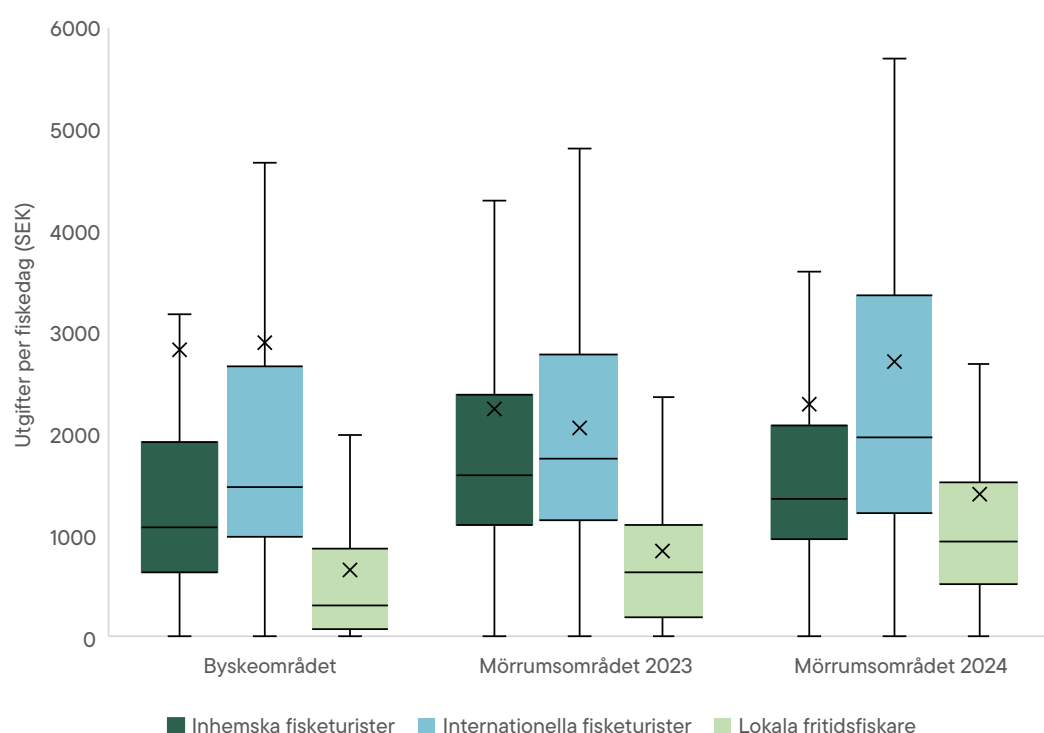
Tabell 3. Genomsnittliga utgifter i SEK per fiskedag inom studieområdet uppdelat på respondentkategori, studieområde samt utgiftskategori. Medianvärden inom parentes.

	Byskeområdet 2024			Mörrumsområdet 2023			Mörrumsområdet 2024		
	Inhemska fiske-turister	Inter-nationella fiske-turister	Lokala fritids-fiskare	Inhemska fiske-turister	Inter-nationella fiske-turister	Lokala fritids-fiskare	Inhemska fiske-turister	Inter-nationella fiske-turister	Lokala fritids-fiskare
Detaljhandel	1446	989	223	588	435	239	597	641	298
	(0)	(0)	(0)	(143)	(200)	(42)	(200)	(310)	(92)
Fiskekort	341	439	99	584	646	332	453	623	500
	(314)	(357)	(43)	(700)	(700)	(333)	(467)	(633)	(530)
Boende	294	547	6	345	434	34	360	688	65
	(0)	(417)	(0)	(167)	(286)	(0)	(155)	(350)	(0)
Mat och dryck	350	488	133	345	354	103	303	427	379
	(200)	(283)	(0)	(250)	(233)	(55)	(200)	(275)	(158)
Resor/transport	337	396	148	176	147	87	184	149	157
	(133)	(167)	(61)	(100)	(83)	(40)	(100)	(0)	(58)
Tjänster	9	36	4	215	33	24	359	163	5
	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
Övrigt	14	7	35	4	14	20	47	21	2
	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
Genomsnitt per respondent-kategori	2790	2903	648	2257	2063	839	2303	2713	1407
	(1050)	(1471)	(285)	(1591)	(1750)	(638)	(1354)	(1964)	(933)
Genomsnitt per studieområde, alla fisketurister		2855			2180			2487	
		(1325)			(1633)			(1704)	
Genomsnitt per studie-område, alla respondenter		2367			2042			2358	
		(1095)			(1556)			(1560)	

De genomsnittliga utgifterna per fiskedag varierar också mellan de olika respondent-kategorierna. I genomsnitt spenderade en tillrest turist i Mörrumsområdet 2 180 kronor per fiskedag 2023 och 2 457 kronor 2024 medan en tillrest turist inom Byskeområdet 2024 spenderade 2 855 kronor. Som [Figur 9](#) visar, är det förhållandevis små skillnader mellan de genomsnittliga utgifterna för internationella och svenska turister. Jämför vi däremot medianvärdet så är det högre för internationella fisketurister än för både inhemska fisketurister och lokala fritidsfiskare i samtliga studieområden. Skillnaden i utgifter ligger framför allt i att de internationella fisketuristerna har högre genomsnittliga utgifter per fiskedag för boende samt mat och dryck. Inhemska fisketurister har däremot högre utgifter för tjänster (som guider) i Mörrumsområdet. I Byskeområdet 2024 samt Mörrumsområdet 2023 har de även högre utgifter för detaljhandeln (se [Tabell 3](#)).

De lokala fritidsfiskarna har de lägsta median- och genomsnittliga utgifterna per fiskedag i alla studieområden. Detta kan delvis förklaras med att de inte fick frågan om utgifter kopplade till andra aktiviteter än fiske inom området (även om dessa som sagt i regel var låga även för fisketuristerna). Hur de lokala fritidsfiskarnas utgifter är fördelade mellan olika utgiftskategorier varierar mellan de olika studieområdena (se [Tabell 3](#)). I Mörrumsområdet

utgör fiskekort den största utgiftsposten, medan detaljhandeln är den största utgiftsposten i Byskeområdet. Jämfört med inhemska och internationella fisketurister har lokala fritidsfiskare av naturliga skäl betydligt lägre utgifter för boende i samtliga studieområden. I både Byskeområdet och Mörrumsområdet 2023 är de genomsnittliga utgifterna per fiskedag även lägre för mat och dryck, resor och transport, detaljhandel samt fiskekort bland de lokala fritidsfiskarna jämfört med de inhemska och internationella fisketuristerna.

Figur 9. Boxplot över respondenternas utgifter per fiskedag inom studieområdet uppdelat per studieområde samt respondentkategori. Kryssen i figuren representerar medelvärde medan den horisontella linjen inom lådan representerar medianen. Lådans övre och nedre gränser motsvarar den tredje (Q3) respektive första kvartilen (Q1). Morrhåren, de vågräta strecken som går ut från boxen, visar min- och max-värde inom 1,5 gånger interkvartilavståndet från den nedre och övre kvartilen.

Sammanfattningsvis visar detta avsnitt att merparten av fiskarnas utgifter skedde inom studieområdet och främst var kopplade till detaljhandel och fiskekort. De genomsnittliga utgifterna per fiskedag var högst i Byskeområdet, följt av Mörrumsområdet under 2024. Fisketurister spenderade i genomsnitt mer per fiskedag än lokala fritidsfiskare, men skillnaderna mellan svenska och internationella fisketurister var marginella. Vid en analys av medianvärden framträder dock en något annorlunda bild, där den typiska internationella fritidsfiskaren uppvisar något högre utgifter än den svenska motsvarigheten. Dessutom var medianutgifterna per fiskedag generellt högre i Mörrumsområdet än i Byskeområdet. Det är också värt att notera att det föreligger en betydande variation i utgiftsnivåer, både mellan och inom de olika grupperna av fiskare.

5.3. Ekonomisk aktivitet och effekter i lokalområdet

I enlighet med vad som beskrivits tidigare utgör fiskares utgifter i lokalområdet samtidigt fiskarnas bidrag till omsättningen för olika företag och andra aktörer i lokalområdet. Genom att använda respondenternas rapporterade utgifter kan således fiskets effekter på den lokala ekonomin uppskattas. Det finns inga lokala uppskattningar om strukturen på de branscher som berörs av fritidsfisket och fisketurismen, men däremot går det att beräkna förädlingsvärde per omsatt krona och sysselsättning per omsatt krona för svenska branscher med hjälp av de input output-tabeller och den sysselsättningsstatistik som SCB regelbundet tar fram (SCB, 2025a, 2025b; se bilagan för detaljer om kvoterna). Antar vi att berörda företag i Mörrum- och Byskeområdet har samma genomsnittliga förädlingsvärde och sysselsättning per omsatt krona som motsvarande branscher i Sverige som helhet, kan de uppskattade omsättningseffekterna användas till att uppskatta effekter på förädlingsvärden och sysselsättning i lokalområdet (Tabell 4).

Det blir i praktiken fyra branscher som berörs av de utgiftskategorier som enkäten omfattar. En komplikation i sammanhanget är dock att utgifter för fiskekort i princip blir en kapitalinkomst för fiskerättsägaren och därmed blir ett rent förädlingsvärde som inte motsvarar någon bransch i sysselsättningsstatistiken. I praktiken använder både Mörrums Kronolaxfiske och Byskeälvens FVO Västerbottensdelen åtminstone delar av dessa intäkter till att finansiera verksamhet knuten till fisket, och detta genererar i så fall ytterligare sysselsättningseffekter, men dessa finns med andra ord inte med i analysen. De sysselsättningseffekter som redovisas nedan bör därför ses som de sysselsättningseffekter som fisket genererar utanför själva fiskerättsinnehavarens verksamhet.

Värdet för omsättning motsvarar de utgiftssiffror som redovisas i Tabell 3 ovan. För fisketuristerna är omsättningen per fiskedag mellan fyra och sex gånger så stor som den är för svenskt fritidsfiske generellt. Även lokala fritidsfiskare genererar något större omsättning per fiskedag än vad svenskt fritidsfiske gör generellt (jämför Havs- och vattenmyndigheten 2024b).

Fisketurister genererar genomsnittliga förädlingsvärden per fiskedag på mellan 1194 och 1573 kronor, med högre förädlingsvärden per fiskedag i Byskeområdet än i Mörrumsområdet både för inhemska och internationella fisketurister. Dessa förädlingsvärden är över tio gånger så stora som de genomsnittliga förädlingsvärdena per fiskedag för det svenska fritidsfisket på nationell nivå. De lokala fritidsfiskarna, som har lägre utgifter per fiskedag, genererar också lägre förädlingsvärden per fiskedag. Dock är även dessa påtagligt högre än det nationella genomsnittet. Lokala fritidsfiskare i Mörrumsområdet genererar större förädlingsvärde per fiskedag än de i Byskeområdet.

En enskild fiskedag genererar relativt små sysselsättningseffekter på årsbasis och redovisas därför som tusendels årsarbeten i Tabell 4. Sysselsättningseffekterna är generellt högre för fisketurister än för lokala fritidsfiskare, och högst är de för inhemska fisketurister i Byskeområdet. Vi ser att variationen i sysselsättningseffekt är relativt stor inom och mellan områden. Inom områden genererar de lokala fritidsfiskarna klart lägst positiva sysselsättningseffekter, medan internationella och nationella genererar relativt lika sysselsättningseffekter. Det är förväntat att lokala fiskare genererar lägre värden, men det är kanske mer intressant att de internationella fiskarna generellt inte genererar mer än inhemska. Mellan områden ser vi att Byskeområdet genererar klart

störst sysselsättningseffekter. Noterbart är att det är relativt små skillnader i vad lokala fritidsfiskare generar mellan Byskeområdet och Mörrumsområdet. Även här gäller att effekten per fiskedag är påtagligt större än vad den uppskattats vara nationellt (Havs- och vattenmyndigheten, 2024b), i synnerhet för fisketuristerna men även för de lokala fritidsfiskarna.

Tabell 4. Genomsnittlig effekt per fiskedag på omsättning (SEK), förädlingsvärde (SEK) och sysselsättning uppdelat på respondentkategori och studieområde. Medianvärden inom parentes.

	Byskeområdet 2024			Mörrumsområdet 2023			Mörrumsområdet 2024		
	Inhemska fiske-turister	Inter-nationella fiske-turister	Lokala fritids-fiskare	Inhemska fiske-turister	Inter-nationella fiske-turister	Lokala fritids-fiskare	Inhemska fiske-turister	Inter-nationella fiske-turister	Lokala fritids-fiskare
Omsättning	2790 (1050)	2903 (1471)	648 (285)	2257 (1591)	2063 (1750)	839 (638)	2303 (1354)	2713 (1964)	1407 (933)
Förädlings-värde	1523 (456)	1573 (725)	359 (70)	1288 (994)	1281 (1060)	566 (395)	1199 (764)	1532 (1059)	913 (670)
Sysselsättning (tusendels årsarbete)	1,76 (0,24)	1,79 (0,67)	0,38 (0,03)	1,13 (0,50)	1,06 (0,62)	0,35 (0,10)	1,17 (0,49)	1,51 (0,75)	0,67 (0,23)

Då information finns gällande totalt rapporterat antal fiskedagar per studieområde kan även totala värden gällande omsättning, förädlingsvärde och sysselsättning uppskattas. Med utgångspunkt från resultat i [Tabell 4](#) samt uppgifter om totala antal fiskedagar per studieområde ([Tabell 1](#) och [2](#)) och genomsnittligt (median) antal fiskedagar per respondent-grupp rapporteras uppskattade totalsiffror i [Tabell 5](#)⁷. I [Tabell 5](#) visar resultaten gällande medelvärden att den samlade omsättningen, liksom det samlade genererade förädlingsvärdet, under 2024 var ungefär lika stor i Byskeområdet som i Mörrumsområdet. Mörrumsområdet 2023 avviker här med klart lägre omsättning och förädlingsvärde. När det gäller totala sysselsättningseffekter är de något större i Byskeområdet än i Mörrumsområdet.

Tittar vi i stället på medianvärden för totaleffekterna är dessa klart avvikande från medelvärdena. De stora skillnaderna mellan genomsnitt och median beror på "skeva" fördelningar i rapporterade svar inom och mellan områdena. I allmänhet visar medianvärden avsevärt mindre effekter på omsättning, förädlingsvärde och sysselsättning. Det tyder på att det finns fiskare som tydligt avviker från "medianfiskaren" och har betydligt större utgifter för sina fiskeaktiviteter, och därmed också större effekter på ekonomisk aktivitet och sysselsättning. Från tabell 4 kan vi dock se att detta generellt inte kan hänföras till internationella fisketurister, utan snarare till inhemska där stora skillnader finns mellan genomsnittlig- och medianfiskare.

Dessa siffror har uppskattats med utgångspunkt i de antal fiskedagar (och fiskeutgifter) som dessa områden hade under dessa år, och metoden innebär att effekterna blir proportionerliga mot antalet fiskedagar; med dubbelt så många fiskedagar skulle alla

⁷ Totalsiffror har beräknats genom att multiplicera genomsnittet/medianen för varje respondentkategori med det uppskattade antalet fiskedagar inom respektive kategori. Detta antal har i sin tur beräknats utifrån hur stor andel av de totala fiskedagarna som varje kategori står för, baserat på deras genomsnittliga eller medianantal fiskedagar.

uppskattade effekter bli dubbelt så stora. Eftersom laxfisket var sämre än vanligt under 2023 och 2024 var antalet fiskare och antalet fiskedagar, som nämnts tidigare, lägre än vanligt och de uppskattade ekonomiska effekterna är därmed också lägre än vad de är under år då fisket är bättre.

Tabell 5. Total effekt på omsättning, förädlingsvärde och sysselsättning uppdelat på studieområde. Medianvärden inom parentes.

	Byskeområdet 2024	Mörrumsområdet 2023	Mörrumsområdet 2024
Omsättning (miljoner kr)	14,88 (6,15)	10,91 (8,08)	14,82 (9,11)
Förädlingsvärde (miljoner kr)	8,13 (2,53)	6,84 (4,98)	8,71 (5,88)
Sysselsättning (årsarbete)	9,12 (1,82)	5,14 (2,08)	7,54 (2,72)

6. Avslutande diskussion

I den här studien analyseras fritidsfisket efter lax och havsöring i Byskeälven under 2024 samt i Mörrumsån under 2023 och 2024 med hjälp av en enkät som gått ut till samtliga fritidsfiskare som löst fiskekort under de studerade säsongerna. Syftet med analysen är att kvantifiera de regionalekonomiska effekterna av fisket på den lokala ekonomin. Denna rapport fokuserar på den ekonomiska aktivitet som fisket genererar, dvs. på faktiska kostnader och utgifter som rapporterats av respondenterna (fiskarna) och den ekonomiska aktivitet som detta genererar i lokalområdet i form av förädlingsvärden och arbetstillfällen. Konsumentöverskott och andra samhällsekonomiska värden i form av exempelvis icke-användarvärden ligger därmed inte inom ramen för denna rapport.

Studien bidrar till litteraturen genom att vara den första enkätstudie för dessa områden som även innefattar internationella besökare. De fritidsfiskande har kategoriserats i tre grupper; lokala fritidsfiskare (som bor permanent eller periodiskt i de studerade områdena), inhemska fisketurister och internationella fisketurister. Både inhemska och internationella fisketurister bidrar till den ekonomiska aktiviteten i studieområdet genom att de har utgifter i lokalsamhället som det inte hade haft om de inte rest dit för sitt fiske. De internationella fisketuristerna kan dessutom antas ha utgifter i Sverige som annars hade spenderats på resor till andra länder.

Resultaten visar att av respondenterna var en majoritet antingen bosatta i utlandet eller i Sverige utanför lokalområdet, det vill säga fritidsfisket i de två områdena lockade till sig turister som bidrog till den lokala ekonomin. Andelen turister från utlandet är emellertid högre i Byske än i Mörrum (46 % jämfört med 37 % 2023 och 41 % 2024). I Byske består de framför allt av personer från Finland, medan de i Mörrum är hemmahörande i framför allt Danmark och Tyskland. Det är tydligt från enkätsvaren att det är fisket som lockar. Ungefär 90 procent av respondenterna (både inhemska och internationella) anger att fisket är det främsta skälet till att de besöker området. Det är trots detta många (ca 40 procent) som anger att de även gör andra aktiviteter än fiskar. Vanligast är att man besöker någon form av restaurang, men det förekommer även andra naturbaserade aktiviteter som vandring, klättring, cykling, m.m. Få respondenter deltog i kulturbaserade aktiviteter som att gå på museum, konsert, eller teater. Detta gäller såväl turister bosatta i Sverige som i utlandet. Att fisket lockar turister till området har med andra ord främst en effekt för de lokala verksamheter som säljer varor och tjänster som på något sätt är kopplade till själva fiskeaktiviteten.

I bägge studieområdena är det förhållandevis små skillnader mellan turister från Sverige och utlandet. Skillnaden i utgifter ligger framför allt i att de internationella fisketuristerna har högre utgifter för boende samt för mat och dryck. De genomsnittliga utgifterna per fiskedag för samtliga respondentgrupper inom studieområdet är högst i Byskeområdet (2 367 kronor), följt av Mörrumsområdet 2024 (2 358 kronor) och Mörrumsområdet 2023 (2 042 kronor). Med hänsyn tagen till inflationen är resultaten per fiskedag jämförbara med dem i exempelvis Paulrud och Laitila (2013) för Emån och Mörrumsån och Kauppila och Karjalainen (2012) för Iljoki i norra Finland. Utgifterna per fiskedag är påtagligt högre än det nationella genomsnittet (Havs- och vattenmyndigheten 2024b) i synnerhet för

fisketuristerna, men även de lokala fritidsfiskarna har högre utgifter per fiskedag än vad svenska fritidsfiskare har i genomsnitt på det nationella planet.

Stora majoriteter av respondenterna i bägge områden anger att de fångat mindre eller betydligt mindre fisk än de räknat med, och respondenter med tidigare erfarenhet av respektive område menar att fisket varit sämre än vanligt. Detta speglas i antalet rapporterade fiskedagar, som varit markant lägre än vanligt i bägge områden.

Fiskets utgifter i lokalområdena genererar omsättning för det lokala näringslivet vilket i sin tur genererar både sysselsättning och ekonomiska vinster. Både förädlingsvärde och sysselsättningseffekt per fiskedag är påtagligt högre i bägge studieområdena än vad de är för fritidsfisket nationellt. Detta är naturligt, i och med att de aktuella fiskeområdena är attraktiva och erbjuder relativt unika fiskemöjligheter och upplevelser. De uppskattade effekterna av fisket som helhet är i ungefär samma storleksordning för bägge områden; under 2024 uppskattas fisket ha genererat nästan 15 miljoner kronor i omsättning vardera i de lokala ekonomierna med drygt 8 miljoner kr i genererat förädlingsvärde i Byskeområdet och nästan 9 miljoner kr i Mörrumsområdet. Antalet genererade arbetstillfällen på årsbasis uppskattas motsvara drygt 9 årsverken i Byskeområdet och knappt 8 årsverken i Mörrumsområdet under 2024 utanför själva fiskerättsinnehavarnas verksamhet, detta trots att 2024 varit ett ovanligt dåligt år för fisket i bägge områden.

Noterbart är att fiskets bidrag till den ekonomiska aktiviteten i respektive lokalområde skett med förhållandevis litet uttag av resursen per fiskare. Den genomsnittliga fritidsfiskaren behöll 0,2 – 0,4 laxar och 0,1 – 0,3 havsöringar sett över hela fiskesäsongen i Byskeområdet eller Mörrumområdet. Vidare så återutsatte den genomsnittliga fritidsfiskaren i storleksordningen 1 lax samt 1 havsöring sett över hela fiskesäsongen, och överlevnaden av dessa återutsatta fiskar antas vara mycket hög baserat på att det huvudsakligen är flugfiske av erfarna fritidsfiskare.

Noterbart är också att det är mycket stor spridning i utgifter (och därmed i omsättning, förädlingsvärde och sysselsättningseffekt) mellan olika fiskare både mellan och inom de olika grupperna. För lokala intressenter kan det därför finnas skäl att undersöka de olika besökssegmenten ytterligare, och utveckla strategier för att locka de högspenderande fiskarna i ännu större utsträckning än i dag.

Lax- och havsöringsfisket i Byske och Mörrum hör till de mest kända och exklusiva fritidsfiskena i Sverige. Det är därför troligt att de lockar fler turister och genererar en större ekonomisk aktivitet än de flesta andra fritidsfisker. Resultaten från den här studien kan därför inte användas för att värdera andra fisken än de som studerats; omsättning, förädlingsvärde och sysselsättningseffekten per fiskedag är som noterats påtagligt högre än de nationella och regionala genomsnitt som redovisas i Havs- och vattenmyndigheten (2024b). Däremot har en metod använts som är möjlig att replikera även för andra fiskevatten med andra målarter. Den enkät som skickats ut innehåller frågor om fritidsfiskarna, hur mycket de fiskar, hur mycket de fångar, hur stora utgifter de har i Sverige respektive i lokalområdet, samt vilka aktiviteter förutom fiske de ägnat sig åt under sin vistelse i regionen kring fiskevattnen. Data över utgifter är uppdelade på samma kategorier som Havs- och vattenmyndigheten använder i sin fritidsfiskeenkät vilket ökar jämförbarheten med andra studier över svenskt fritidsfiske.

7. Referenser

Blomquist, J., Persson, L., Stage, J. och Waldo, S. (2022). *Samhällsekonomiska begrepp i yrkes- och fritidsfiske*. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2022:12.

Byskeälven fiskevårdsområde, Västerbottensdelen (2025a). *Personlig kommunikation*, 2025-03-12.

Byskeälven fiskevårdsområde, Västerbottensdelen (2025b). *En årsskrift för 2024*.

Carlén, O., Bostedt, G., Brännlund, R. & Persson, L. (2021). The value of recreational fishing in Sweden – Estimates based on a nationwide survey. *Fisheries Management and Ecology* 28(4): s. 351–361.

Grahn P., Johansson M., Thang Hnin J. och Blomkvist, D. (2016) *Marknadsnytta av fiskeåtgärder i Bottenvikens vattendistrikt – Pilotstudie*. Länsstyrelsen Norrbotten, Havs- och Vattenmyndigheten och Vattenmyndigheterna.

Havs- och vattenmyndigheten; Jordbruksverket. (2021). *Strategi för svenskt fiske och vattenbruk 2021-2026*.

Havs- och vattenmyndigheten. (2024a). *Fritidsfiske 2023*. <https://www.havochvatten.se/download/18.5a0c1a2c18fa6d6097b7adec/1717155835106/officiell-statistik-fritidsfisket-i-sverige-2023-JO-57 SM-2401.pdf> (Hämtad 2025-01-16).

Havs- och Vattenmyndigheten. (2024b). *Värdet av svenskt fritidsfiske i Sverige*. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2024:01.

Jordbruksverket. (2017). *Sportfiske och fisketurism för landsbygdens utveckling*. Jordbruksverkets rapport 2017:18.

Kauppila, P. och Karjalainen, T.P. (2012). A process model to assess the regional economic impacts of fishing tourism: A case study in northern Finland. *Fisheries Research* 127–128: s.88–97.

Lundström, P. (2017). *Förvaltning- och utvecklingsplan Byskeälvens FVO Västerbottensdelen*. Swenature AB. <https://www.byskealven.se/wp-content/uploads/2018/12/F%C3%B6rvaltnings-och-utvecklingsplan-Byske%C3%A4lven20170307.pdf> (Hämtad 2025-01-16).

Paulrud, A. (2004). *Economic valuation of sport-fishing in Sweden: Empirical findings and methodological developments*, Doktorsavhandling, Sveriges lantbruksuniversitet. Institutionen för skogsekonomi.

Paulrud, A. (2006). Marginal valuation of improving the sport-fishing catch. *Tourism Economics* 12(3): s.437– 449.

Paulrud, A. och Laitila, T. (2013). A cost-benefit analysis of restoring the Em River in Sweden: valuation of angling site characteristics and visitation frequency. *Applied Economics* 45(16): s.2255–2266.

Pokki, H., Jacobsen, J. B., Olsen, S. B. och Romakkaniemi, A. (2020). Understanding angler profiles in cases of heterogeneous count data – A travel cost model. *Fisheries Research* 221: s. 105377–.

Pokki, H., Pellikka, J., Eskelinen, P. och Moilanen, P. (2021). Regional fishing site preferences of subgroups of Finnish recreational fishers. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism* 21(4): s. 442–457.

SCB (2025a) Input output-tabeller (bransch*bransch), 2021 – 2022.

SCB (2025b) Antal anställda enligt Företagens ekonomi efter näringsgren SNI 2007 och år.

Southwick, R., Holdsworth, J.C., Rea, T., Bragg, L. och Allen, T. (2018). Estimating marine recreational fishing's economic contributions in New Zealand. *Fisheries Research* 208: s.116–123.

Strehlow, H.V., Korzhenevych, A., Lucas, J., Lewin, W., Weltersbach, M.S., Riepe, C. och Arlinghaus, R. (2023). Economic impact of resident and nonresident marine anglers to the local economy in Mecklenburg-Western Pomerania, Germany. *Fisheries Management and Ecology*.

Svea Skog. (2025). *Personlig kommunikation*, 2025-04-24.

Toivonen, A.-L., Roth, E., Navrud, S., Gudbergsson, G., Appelblad, H., Bengtsson, B. och Tuunainen, P. (2004). The economic value of recreational fisheries in Nordic countries. *Fisheries Management and Ecology* 11(1): s.1–14.

Zhao, Q., Chen, X., Chen, G. och Qi, S. (2022). The socioeconomic contribution of the recreational fishery based on input–output analysis: The case of China. *Marine Policy* 143: s.105177–.

Östersjölaxälvar i samverkan (2024). Förvaltningen av svenska Östersjölaxälvar – Laxrapporten 2024. <https://balticsalmonfund.com/wp-content/uploads/2024/12/Rapport-fran-laxalvarna-2024.pdf>

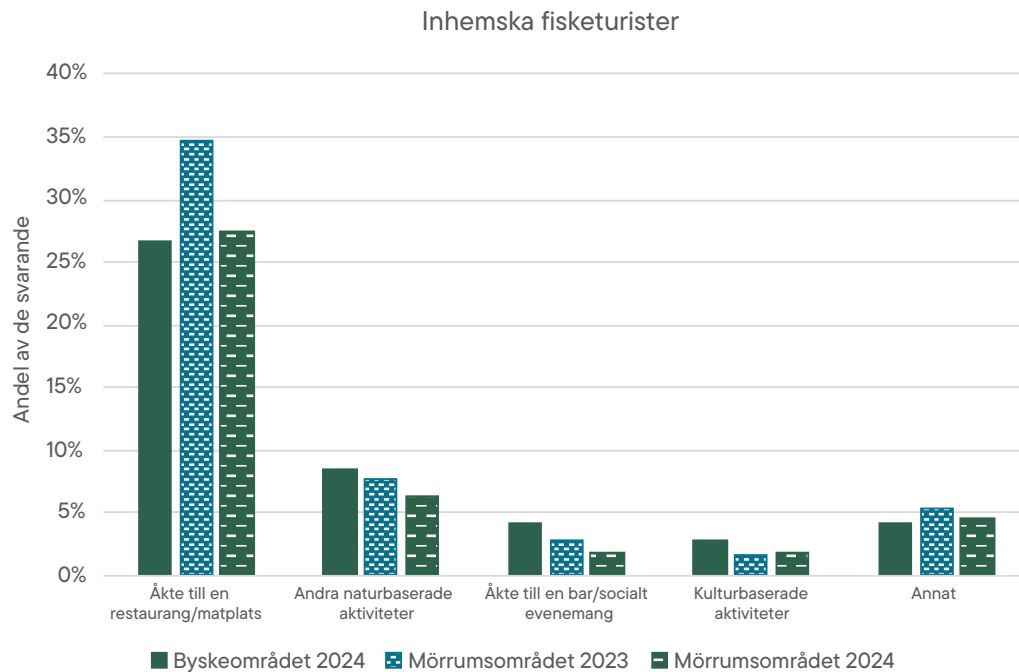
8. Appendix

8.1. Deskriptiv statistik

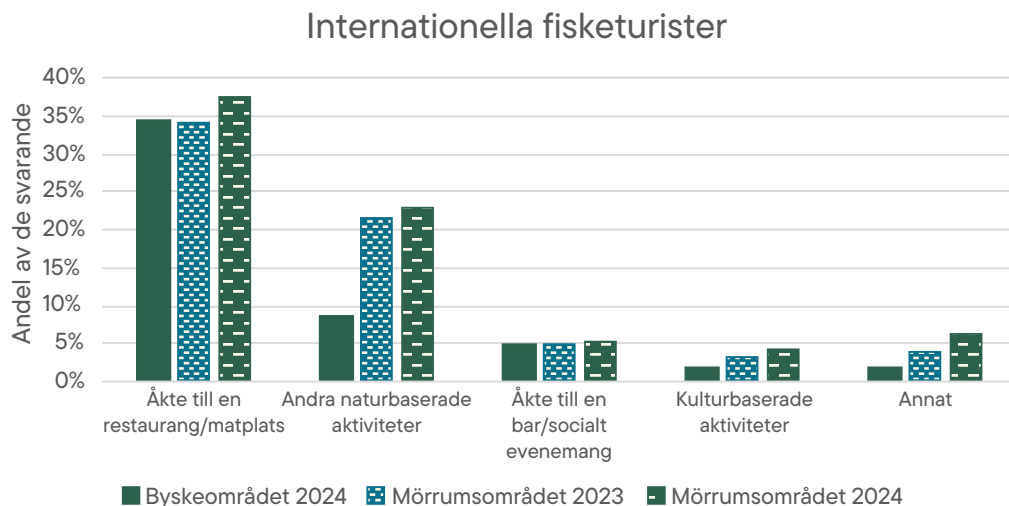
Tabell 5. Deskriptiv statistik fördelat på respondentgrupp och studieområde.
Hushållsinkomst är definierat som hushållets månadsinkomst före skatt.

	Byskeområdet 2024			Mörumsområdet 2023			Mörumsområdet 2024		
	Inhemska fiske-turister	Inter-nationella fiske-turister	Lokala fritids-fiskare	Inhemska fiske-turister	Inter-nationella fiske-turister	Lokala fritids-fiskare	Inhemska fiske-turister	Inter-nationella fiske-turister	Lokala fritids-fiskare
Antal respondenter	72	104	51	184	128	35	110	97	27
Andel respondenter	32 %	46 %	22 %	53 %	37 %	10 %	47 %	41 %	12 %
Genomsnitt ålder	53	47	59	53	54	52	55	54	55
Andel män	99 %	95 %	88 %	99 %	99 %	94 %	99 %	100 %	100 %
Andel med eftergymnasial utbildning	61 %	78 %	48 %	57 %	69 %	54 %	51 %	74 %	33 %
Andel med hushålls-inkomst >50 tusen kronor	72 %	62 %	69 %	73 %	73 %	75 %	66 %	71 %	83 %
Genomsnittligt antal >18 i hushållet	1,8	1,6	1,6	1,5	1,7	1,5	1,5	1,9	1,4

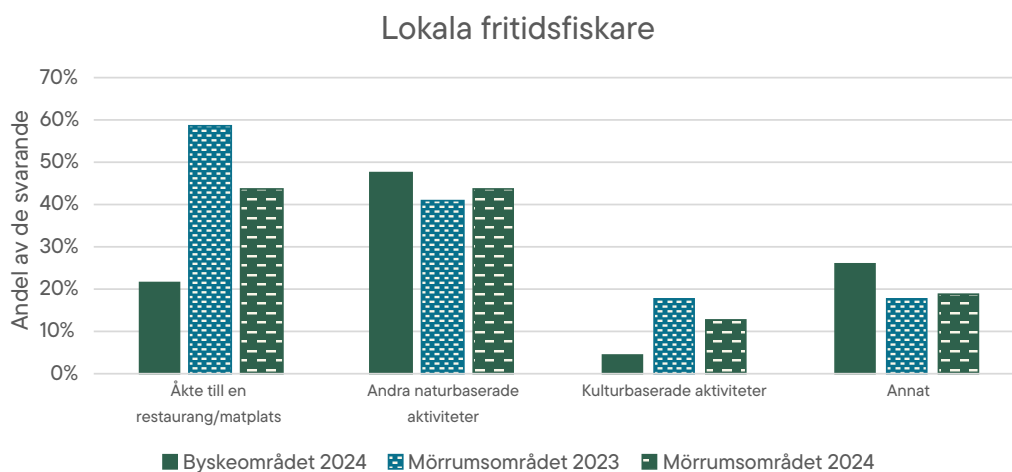
8.2. Andra aktiviteter i studieområdet

Figur 10. Andel av de inhemska fisketuristerna som ägnade sig åt andra aktiviteter utöver fiske.

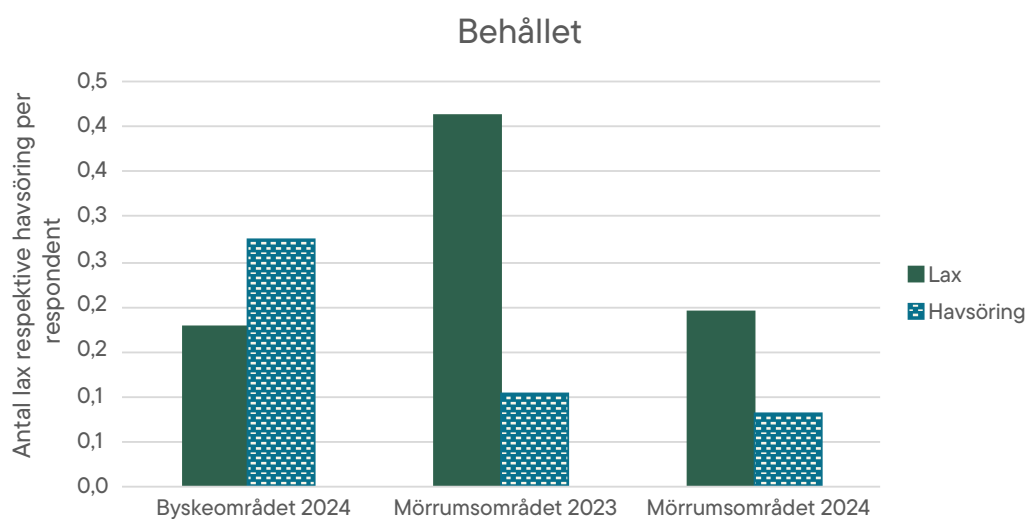

Figur 11. Andel av de internationella fisketuristerna som ägnade sig åt andra aktiviteter utöver fiske.

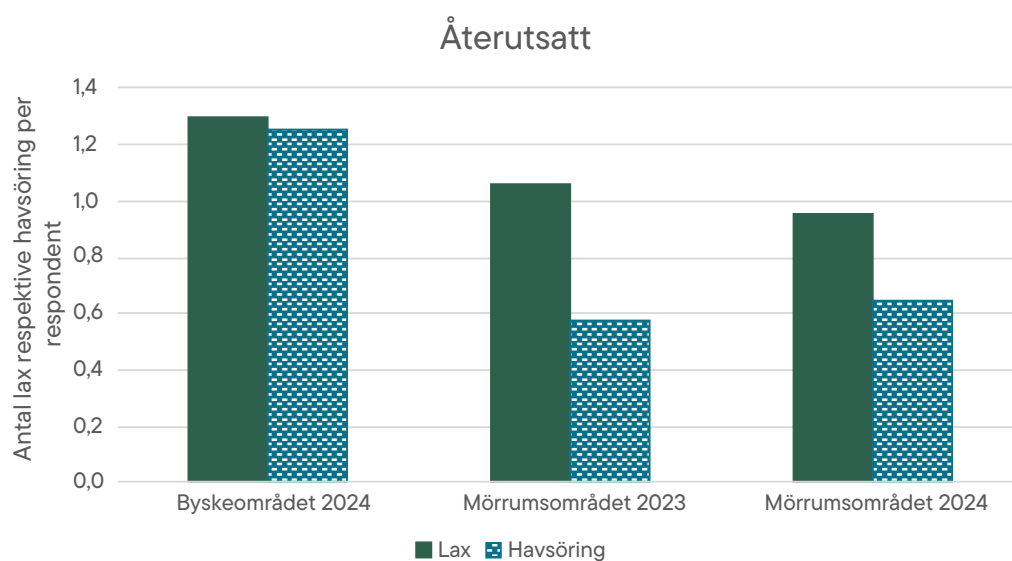

Figur 12. Andel av de lokala fritidsfiskarna som ägnade sig åt andra aktiviteter utöver fiske.

8.3. Behållet respektive återutsatt antal laxar och havsöringar per respondent och säsong

Figur 13. Genomsnittligt antal lax respektive havsöring som behållits under säsongen uppdelat på studieområde

Figur 14. Genomsnittligt antal lax respektive havsöring som återutsatts under säsongen uppdelat på studieområde

Tabell 6. Genomsnittligt antal lax respektive havsöring som återutsatts under säsongen uppdelat på studieområde och respondentkategori.

	Byskeområdet 2024			Mörrumsområdet 2023			Mörrumsområdet 2024		
	Inhemskafiske-turister	Inter-nationellafiske-turister	Lokala fritids-fiskare	Inhemskafiske-turister	Inter-nationellafiske-turister	Lokala fritids-fiskare	Inhemskafiske-turister	Inter-nationellafiske-turister	Lokala fritids-fiskare
Behållet antal laxar under säsong (genomsnitt)	0,13	0,13	0,33	0,32	0,58	0,50	0,05	0,29	0,08
Behållet antal havsöringar under säsong (genomsnitt)	0,47	0,09	0,38	0,07	0,18	0,00	0,11	0,06	0,09
Återutsatt antal laxar under säsong (genomsnitt)	0,91	1,46	1,42	1,06	0,88	1,76	0,74	0,91	0,10
Återutsatt antal havsöringar under säsong (genomsnitt)	1,41	0,61	2,41	0,57	0,48	1,00	0,67	0,57	0,36

8.4. Förädlingsvärde och sysselsättning per omsatt krona i olika branscher

“Detaljhandel” i enkäten motsvarar “Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar” i input output-tabellen och sysselsättningsstatistiken för 2022. “Boende” respektive “Mat och dryck” motsvarar “Hotell- och logiverksamhet” respektive “Restaurang-, catering- och barverksamhet” i sysselsättningsstatistiken, men dessa två kategorier slås ihop eftersom de gemensamt motsvarar “Boende- och matjänster” i input output-tabellen. “Resor/transport” i enkäten antas motsvara “Landtransport” i både input output-tabellen och sysselsättningsstatistiken. “Tjänster” i enkäten antas motsvara “Resebyrå- och researrangörsverksamhet” i både input output-tabellen och sysselsättningsstatistiken. “Övrigt” i enkäten, som är en mycket liten post, antas motsvara “Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar” i input output-tabellen och sysselsättningsstatistiken. “Fiskekort” i enkäten blir i princip en ren kapitalinkomst för fiskerättsinnehavaren, men se diskussion i huvudtexten.

	Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	Boende- och matjänster	Landtransport	Resebyrå- och researrangörs- verksamhet
Total omsättning, mkr (symmetriska input output- tabellen för 2022)	340 642	201 829	257 951	39 769
Förädlingsvärde, mkr (symmetriska input output- tabellen för 2022)	178 340	85 103	111 739	4 976
Förädlingsvärde per om- satt krona	0,5235	0,4217	0,4332	0,1251
Sysselsättning (sysselsättningsstatistik för 2022)	243 354	169 711	130 082	6 995
Sysselsättning per omsatt miljon kronor	0,7144	0,8409	0,5043	0,7144

Källor: SCB (2025a, 2025b)

Jordbruksverket
551 82 Jönköping
Tfn 0771-223 223 (vx)
E-post: jordbruksverket@jordbruksverket.se
www.jordbruksverket.se

ISSN 1102-8025